

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej .. K 60—
 Za en mesec .. K 4.50
 Za Nametno odelo .. K 55—
 Za ostalo inozemstvo .. 80—
V Ljubljani na dom
 Za celo leto naprej .. K 45—
 Za en mesec .. K 4—
 V prvi prilozi .. 3.50
Sobotna izdaja:
 Za celo leto .. K 10—
 Za Nametno odelo .. 12—
 Za ostalo inozemstvo .. 15—

SLOVENEK

Inserati
 Enostopna pettirista (30 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 za enkrat .. K 50 v
 za dva- in večkrat .. K 40 v
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
Poslanost
 Enostopna pettirista K 1-
 vključuje vsak dan izvzemati naslova in praksa, ob 2. uri pop. Tedna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rok: tist se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniška telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, oznaka 28.571, bozn.-hara. št. 7563. — Upraviška telefona št. 50.

Nova jugoslovanska vlada sestavljena.

Belgrad, 20. decembra. Kriza je rešena. Stojan Protić je sestavil v sporazumu z vsemi strankami sledeč koalicijski kabinet:

- Predsednik: Stojan Protić;
- podpredsednik: dr. Anton Korošec;
- zunanjje stvari: dr. Anton Trumbić;
- vojno: general Mihajlo Rašić;
- notranje zadeve: Svetozar Pribitić;
- pouk: Ljuba Davidović;
- finance: dr. Momčilo Ninčić;
- pravosodje: dr. Marko Trifković;
- boğočastje: dr. Tugomir Alaupović;
- trgovina in obrt: imenovan bo član liberalne stranke. Imenovanj se vrši jutri.
- poljedelstvo: dr. Živko Petričić;
- prehrana in obnovitev: Miloje Jovanović;
- železnice: ing. Marko Vulović;
- javna dela: Miloš Kapetanović;
- gozdarstvo in rudarstvo: dr. Spaho;
- socialna politika: Vitomir Korać;
- pošta in brzojav: dr. Edo Lukinić;
- predela za konstituante: dr. Albert Kramer.

Regent-prestolonaslednik bo nove ministre jutri zaprisegel.

Delegati Jugoslavije na mirovnem kongresu.

Belgrad, 20. decembra. Kot delegati Jugoslavije na mirovni kongres so imenovani: predsednik: Nikola Pašić (Srb); člana pa: dr. Ante Trumbić (Hrvat) in dr. Ivan Žolger (Slovenec).

Hrvatski ban minister. Belgrad, 20. decembra. Hrvatski ban Mihalović dobi naslov in čin ministra.

Regent potuje v Pariz po praznikih. Belgrad, 20. decembra. Regent Aleksander je preložil svoje potovanje v Pariz za po katoliških božičnih praznikih.

Naše zemlje ne damo.

Italijani se pripravljajo resno na vojno proti nam. Utrjujejo si najvažnejše položaje, vlačijo topove na vrhove naših čudovito lepih gor in razpletajo ob naši meji žične ovire. To pomeni grožnjo proti nam, da se ne bodo hoteli ukloniti nobenemu sklepu mirovnega kongresa ter da hočejo s silo obdržati oropano ozemlje. Tista Italija, ki se je tolikokrat sklicevala na voljo in glas ljudstva, ko se je šlo za njeno zedinjenje, hoče sedaj roparsko vojno proti nam, da s silo podjarmi njej tuje slovensko ljudstvo, ki je tako željno in vredno svobode. Na severu je stara Prusija razbita, a na jugu se pripravlja v Italiji nova Prusija, ki naj ustvari iz našega jugoslovanskega ozemlja svetu novo Alzacija-Loreno, nova ognjena tla za nov evropski svetovni požar. Ali bo italijansko ljudstvo hotelo še novih žrtev, novega trpljenja in bede za dele, ki niso bili po božjem in človeškem pravu in ne morejo biti nikdar njegova last? Ali bo zadovoljno z roparskim pohodom, kot ga hočejo vodilni laški državniki?

Iz Rima prihaja vest, da so se pogajanja med Masarykom, ki je prišel v Italijo brezdomno po Wilsonovem naročilu, in Sonnino glede jugoslovanskega vprašanja razbila, ker se sklicuje Sonnino na londonski pakt. Toda pri vsaki pogodbi je treba obeh interesiranih strank, nikakor pa ne more tretji ali četrti razpogajati s tujim imetjem. Srbija in sedaj Jugoslavija pa nista poleg Američanov londonskega pakta nikdar priznala. Zato je ta pakt za nas neveljaven.

Če mislijo Italijani, da se bomo ustrašili njihovih vojaških priprav in groženj, se korenito motijo. Na našem živem telesu nam hočejo amputirati pljuča, in kako naj to amputacijo dopustimo? Ali moremo dihati in živeti brez pljuč?

Toliko smo že trpeli za našo svobodo pod nemškimi jarmom in zato bomo prenesli še vse druge žrtve, če so potrebne za našo svobodo. Ne strašimo se Italije, nje nega nasilstva in njenih groženj, vsak pruski terorizem se mora končno končiti, naj se to zgodi danes ali pa jutri.

In naj več Italija, naj čuje celi italijanski narod, da vsi raje umremo, kot bi pa hoteli kdaj dopustiti, da nam iztrgajo naš najvažnejši življenjski del.

V izložbenem oknu Katoliške tiskarne so razstavljene slike o našem polku št. 17, ki se nahaja sedaj v italijanskem ujetništvu. Bridko nam je pri srcu, ko zremo, kako se tu jugoslovanska trobojnica, ki je postala sedaj polkova zastava, brati z italijanskim nacionalnim praporom. In bridko, ko zremo našega slovenskega mariborskega profesorja dr. Pivka, ki se je boril v jugoslovanskih legijah, kako pozdravlja v uniformi italijanskega stotnika naše slovenske fante. Naši ljudje so lojalni, ne odrekajo nobenemu svobode, kot sami po njej hrepenijo; Italijani pa so zahrbtni in nasilni.

Naša Goriška z Gorico, Trst in ostalo slovensko zasedeno ozemlje je bilo že od pamtiveka slovensko. Na zaokroženem slovenskem teritoriju brez Furlanije prebiva po uradnem ljudskem štetju 154.458 Slovencev, a Italijanov le 17.949 z Gorico in Ločnikom vred. A v resnici je tu okrog 160 tisoč Slovencev in le 13.000 Italijanov. V Trstu je bilo po uradnem ljudskem štetju okrog 60.000 Jugoslovanov, v resnici pa prebiva tu nad 70.000 Jugoslovanov in le 107.000 Italijanov. V Istri, ki je štela po uradnem štetju leta 1910. 403.556 prebivalcev, so našli uradno 225.423 Jugoslovanov in le 147.417 Italijanov. A ker vemo, da je bilo v Istri uradno ljudsko štetje najbolj krivično, je dejanski položaj v resnici tak, da prebiva tu gotovo 270.000 Jugoslovanov in le 100.000 Italijanov. Po uradnem ljudskem štetju bi štelo torej zaokroženo jugoslovansko-primorsko ozemlje, včevši Trst in Istro, 437.397 Jugoslovanov, 284.325 Italijanov in 29.077 Nemcev. V resnici pa prebiva v zaokroženem ozemlju Primorja, torej brez Furlanije, okrog 600.000 Jugoslovanov in le 220.000 Italijanov. A zraven tega pride še okrog 100.000 Slovencev na zasedenem delu Kranjske in Koroške. In vso to ogromno slovensko večino naj pogoltnejo Italijani. Nikakor! Naše zemlje ne damo. Branili jo bomo do zadnjega diha, do poslednje kaplje krvi, in Italijani naj vedó, da našega zavednega ljudstva, ki prebiva v teh krajih, ne bodo nikdar tudi z največjim nasilstvom poitalijančili. S trpljenjem in solzami so odkupili naši ljudje svojo živo narodno zavest in pripadnost k veliki jugoslovanski celoti.

Naj v nedeljo in vseh prihodnjih dneh odmeva na vseh naših shodih, naj povedó vse naše občine, vse naše korporacije tja do Vardanja, da bosta slišala Kapitol in Kvirinal ter več svet: Naše zemlje ne damo, ne damo niti najmanjšega kosčka onega našega ozemlja, koder prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi. Vrt.

Boj za Trst z gospodarsko-političnimi ozirom.

Že v dneh konsolidacije Italije v njenih dosedanjih mejah je izšel klic po Trstu z njegovim širokim zaledjem, in že v drugi polovici desetletja 1850.—1860. najdemo v italijanskih knjigah na zemljevidih zarisano mejo italijanskih aspiracij, ki se popolnoma krije z današnjo demarkačno črto. Začela se je silna agitacija za neodrešeno ozemlje, katera je rasla in se razvijala kljub zavezništva Italije z Avstrijo. Neprestano se je razburila širna italijanska javnost s popisovanjem položaja neodrešenih bratov v Avstriji, kateri trpe preganjanje od strani vlade in od strani favoriziranih Slovanov. Napačna informacija o narodnostnem položaju tega ozemlja, katero se je popisovalo kot izključno laško z umelno vzdrževanimi slovenskimi manjšinami, je povzročila, da se je vsa ita-

lijanska javnost z vso močjo zavzela za ta svoja neodrešena ozemlja.

Z brošurami, časopisjem in agitacijo v inozemstvu se je zaneslo v cel svet pričanje o upravičenosti teh italijanskih teženj in pritožb, tako da je ob izbruhu svetovne vojne svet simpatično pozdravil vstop italijanske države v vojno za osvoboditev teh neodrešenih ozemelj. Tudi tekom svetovne vojne je znala italijanska agitacija s podporo velikega kapitala doseči, da je ententa priznala aspiracije Italije, vsled česar je tudi prišlo do londonskega pakta.

Vsakemu, kdor količkaj pozna narodnostni položaj v Trstu in v vsem ozemlju, katerega Italija zahteva zase, je jasno, da je Italija umetno ustvarjala razpoloženje v svoj prilog in da je s pretvarjanjem resnice in zavijanjem zgodovinskih dejstev pripravljala tla za uresničenje svojih namenov.

Ker je tedaj očitno, da je vse to delala, dobro vedoč, da je njena argumentacija napačna in naravnost sleparska, je jasno, da je zasledovala s tem čisto posebne namene in da je bilo vse njeno delovanje za neodrešene brate ob avstrijskem Primorju le krinka, za katero je skrivala svoje prave cilje.

Italija se dobro zaveda, da je Trst glavna izhodna točka vsega gospodarskega prometa srednje in vzhodne Evrope na jug, najpripravnejše in najvažnejše pristanišče vzhodnega dela Sredozemskega morja ter edino res svetovno pristanišče Jadranskega morja. Vsa druga pristanišča v Adriji so več ali manj postranskega pomena. Ta gospodarski pomen Trsta je pravočasno spoznala bivša Avstrija ter je vsled tega z vsemi sredstvi podpirala njegov razvoj, razširila in popravila luko, sezidala obširna skladišča in ladjedelnice ter napeljala dve prvostvni železniški progi iz središča države v to mesto. Ves izvoz in uvoz v Avstrijo in preko Avstrije v Nemčijo in Rusijo skozi Jadrano je šel preko Trsta. Za to in edino iz tega vzroka hoče Italija na vsak način Trst dobiti v svojo oblast. Ker bi pa Trst brez zaledja le nezadostno podpiral gospodarsko ekspanzijo Italije ob vzhodni obali, zahteva zase tudi čim več zaledja. Tako upa dobiti v svojo oblast vse prometne zveze do Trsta in onemogočiti eventualno konkurenco Jugoslavije na Jadrano.

Drugi in nič manj važni vzrok italijanskih pretenzij je direktna zveza z Nemško Avstrijo na južno Koroško. Nemška Avstrija sama ne bo imela nobenega lastnega izhoda na morje, njena trgovina in industrija pa bi bili od jugoslovanskega Trsta zelo odvisni, zlasti ker sovražno razmerje med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo onemogoči vsaj za bližnjo dobo medsebojni sporazum glede gospodarskih interesov, ki se bodo v vsakem oziru križali. Lažji bo sporazum doseči med Italijo in Nemško Avstrijo, to pa radi tega, ker bo slednja pripravljena radi svoje izolacije k mnogo večjim gospodarskim koncesijam s svoje strani, da doseže pravico, uporabljati Trst za svoj promet.

Tega se dobro zavedajo tudi Nemci in že danes se deluje v Nemški Avstriji za čim ožje zblizanje med obema narodoma, in nemško časopisje kakor tudi nemški politiki z vso močjo podpirajo italijanske pretenzije na Jadranski obali. Zavedajo se dobro, da bi direktni stik Nemške Avstrije z Italijo zavaroval njihovo sijajno prometno zvezo s Trstom preko Dunaja in Celovca, in drugo preko Solnočrada in Beljaka. Radi tega je tudi poziv nemškega »Landesausschusses« v Celovcu, naj zasedejo Italijani Beljaki in Celovec, popolnoma razumljivo.

Iz tega razloga je tudi gotovo, da mora priti prej ali slej do tesnejših političnih zvez med Italijo in Nemško Avstrijo, ki bodo predvsem imele svojo ost proti Jugoslaviji.

Končno je Italija vstopila v svetovno vojno le vsled tega, da se otrse svojega močnega tekmeča, ki ga je imela v Avstriji, da gospodarsko zavladala na Balkanu in da postane najmočnejša velesila na Sredozemskem morju. Doslej je vladala v Sredozemskem morju Francija in zraven

te Anglija s svojimi mogočnimi opirališč. Italija je prihajala le v podrejeni vrsti v poštev. V Tirensem morju in na zapadnem Sredozemskem morju je konkurenca s Francijo za Italijo izključena, kakor hitro pa postane Italija izključna vladarica Jadranskega morja, prevlada njen vpliv popolnoma do vzhodnih delov Sredozemskega morja in ravnovesje se premakne njej na korist. Boj za Trst in njegovo zaledje je tedaj v prvi vrsti boj za hegemonijo v Sredozemskem morju, da ekspanzivno trgovsko politiko Italije na Balkanu in v Levanti in je vsled tega njegova ost indirektno naperjena proti Franciji in Angliji. Če se uredi v prilog Italiji tudi vprašanje Malte in Valone, postane Italija res prava velevlast, ki bo z Genova, Malto, Trstom, Valono in Tripolisom neomejeno obvladovala celo Levanto.

Vse drugo, zlasti podarjanje, da hoče odrešiti svoje neodrešeno ozemlje, je le krinka, s katero hoče preslepiti svet in uspavati pozornost Francije in Anglije.

Dr. Fornazarič.

Jugoslovanskemu narodu Slovanom!

Kakor svetel meteor je zablestel na zvezdnatem nebu naše kulture.

Do zadnje postaje našega križevega pota nam je svetil skozi najhujšo temo naše sužnosti. Prav do zadnje postaje, do našega povelčanja ...

Ko je dospel na zenit, ko je zazarela na vzhodu zora našega vstajenja, je ugasnil.

Toda zapustil je za seboj čudezi sled, ki ne mine nikdar ...

Se nikdo ni pred njim govoril svojemu narodu tako čudežno in krasno! Demonska je bila sila njegove besede.

Bil je glasnik resnice, apostol ljubezni — naš

IVAN CANKAR,

mož najblajši in najplemenitejši, kar jih je rodila slovenska mati, naš največji mrtvi genij, mož nesmrten ...

V bedi rojen, je stopal po trnjevi poti navzgor, — poslovil se je od nas kot — duševni kralj.

Ne bili bi vredni, da se nam je rodil, ako ne bi tudi na zunaj skrbeli za nesmrten njegov spomin.

Za Prešernom mu gre kot umetniku prvemu javen spomeniku.

Velik je dolg, ki mu ga dolguje predvsem njegov ožji narod slovenski, — vsaj je tudi njega proslavil pred svetom ... Dolg, ki mu ga dolguje sleherni Slovan, njemu — svetovnemu geniju. Ni ga izgovora, ki bi opravičeval odklonitev prispevka za ta spomenik! Časten dolg je to in — neodložljiv naroden davek!

Zato ne prosimo, nego pozivljamo narod, da prispeva za Cankarjev spomenik, posebno pa vsak kulturni človek slovenski! Pozivljamo posebej tudi vse denarne zavode, ki žive od naroda.

Prispevki naj se pošiljajo na upravništva listov, na »Jadransko banko« v Ljubljani na konto »Cankarjev spomenik«, ali pa na naslov odvetnika dr. Jos. C. Oblaka v Ljubljani, ki bo izkazoval vse prispevke (tudi nakazila na banko) v tedenskih izkazih.

Priljubljeni odbor za postavitve Cankarjevega spomenika: F. S. Finžgar, Dr. Pavel Grošelj, Dr. Jos. Oblak, Albin Prepeluh, Oton Župančič.

Ime, jezik in pisava jugoslovanskega naroda.

Pod naslovom »Filološka pitanja v Jugoslaviji« priobčuje Milan Rešetar v zadnji številki »Književnega Juga« razpravo, v kateri odgovarja na troje vprašanj: 1. kako se bomo prebivalci Jugoslavije imenovali? 2. kako bomo govorili? 3. kako bomo pisali?

Glede prve točke meni pisatelj (brž-kone vseučiliški profesor dr. M. R.) takole: če smo en narod, rabimo tudi enotno ime. S tem ne mislim, da nam je treba opustiti stara plemenska imena; bodočnost bo pokazala, ali je to potrebno ali ne. A kot enoten narod moramo imeti tudi ime, ki ga priznava vsakdo prav kakor plemensko ime. Tozadevno imamo sedaj petero ime na razpolago: Srbi rabijo izraz »Južni Slovenci« ali »Jugoslovenci«, Hrvatje »Jugoslavenci« ali »Južni Slaveni«, Slovenci »Jugoslovani«. Najpravičnejše je srbsko zaznamovanje s »Slovenci«, ker odgovarja praslavskemu »Slovenci«, dočim je hrvaški izraz »Slaveni« vzet iz ruskega »Slavjane«, slovenski izraz »Slovani« pa iz češčine. A slovniška pravilnost v tem oziru ni merodajna. Treba je namreč pri imenovanju naroda upoštevati dejstvo, da imamo že enotno ime za našo državo. Srbi, Hrvatje in Slovenci jo imenujejo »Jugoslavija«, celo Nemci »Jugoslawien« in Italijani »Jugoslavia«. Če smo »Slovenci«, je naša država »Jugoslovenija«, če pa »Slovani«, potem je naša država »Jugoslovanija«. A to je že skoro neoporečno dejstvo, da bo država tudi po sklepu konstituant, ki ji je pridržana določitev imena države, »Jugoslavija«. Torej je treba iskati ime, ki bo tej obliki najbolj primerno. To je hrvaška oblika »Slaveni«.

Kaj pa z atributom? Mi naj bomo »Južni Slaveni« ali »Jugoslavenci«? Pisatelj pravi: previvalci SHS smo »Jugoslovenci«, z Bolgari skupaj smo pa »Južni Slaveni«.

Rezultat je torej: Naša država SHS je »Jugoslavija«, mi smo pa »Jugoslovenci«.

Kateri jezik pa naj govorimo v Jugoslaviji? Nas tu zanima najprej vprašanje slovenščine. To vprašanje se mora prepuščati Slovincem samim. Što se jezika tiče, ne bi sada bile oportune kakve velike promene, i kad bi bile potrebite, što bogu hvala nisu. Jedno samo ne smemo dopustiti, to jest da kakvi prelazni centralisti stanu tražiti od Slovenaca, da za ljubav sloge i jedinstva prihvate naš jezik. To se pitanje tiče samo Slovenaca, pa mi Srbi i Hrvati ne smemo od njih ništa tražiti, čega oni sami ne bi hteli. Pisatelj pravi, da je najprej treba v jeziku edinosti med Srbi in Hrvatima samimi. V njihovom književnem jeziku je tolika razlika v besedah in frazah, da »svak kod nas može potvrditi, da na pr. u kakvoj nemačkoj ili francuskoj knjizi nalazi na mnogo manje nepoznatih reči negoli kada čita koju našu«. Tudi je treba odpraviti iz jezika dualizem, ki izvira iz jekavskve in ekavskve izgovorjave.

Najvažnejše je pak pitanje: kako ćemo pisati... Što ćemo s dvostrukom azbukom? Mi smo, i ako budemo svi zajedno, odveć mali narod, a da bismo mogli sebi dopustiti taj skupi luksus dvojakih slova. Koliko se tu troši i materijalne i duševne snage, jer se ista stvar s jedne strane piše latinicom, a s druge cirilicom i jer jedan dio našega naroda hoće ili mora da upotrebljava i jedno i drugo pismo! Ja znam, da već otprve mnogi govore: neka obe azbuke ostanu, kao dosada, jedna pored druge, pa neka se nastoji da sve širi krugovi sve više čitaju i pišu i jednim; drugim pismom. Ali to je baš ono što ne valja, jer se tako ili ista knjiga štampa dva puta ili se isto dete muči, da nauči obe azbuke; pa sam zato baš i uveren, da će i to pitanje skoro postati akutnim.

Naše mnenje je to, da se bo tudi s tem sredstvom, ki ga predlagajo zagovorniki dvojne abecede, dosego baš nasprotno. Čim več bodo ljudje brali, tem bolj se jim bo utrjevala zavest, da ni gospodarsko, da se otroku otežkoči dostop do vse literature svojega naroda. Čim bolj bodo zahajali Jugoslovani med svet in obratno tuji k njim, tem glasnejši bo klic, naj bodo javni napisi in tiskovine v tisti abecedi, ki je po celem svetu najbolj razširjena. Veliko stvari, ki jih sedaj brez nepotrebne razburjanja ni mogoče urediti, bo uredil neizprosni razvoj in čas sam.

Od Rabe do Adrije.

POZDRAVLJENI, BRATJE SLOVENCİ, SLIŠITE KLIC OGRSKIH BRATOV!

Oj Lendava, matka naša ljubla! Ne teči več tako žalostno-počasi skozi naše slovenske krajine! Ali se ne veš, da so se v tvoji deželi vzbudili grobovi narodnih mrtičev? Da, mrtvi so vstali, porajalo se je novo narodno življenje. Prej so bili tvoji sinovi narodno mrtvi. Toda niso bili v resnici mrtvi. Spali so le, kakor je spal kralj Matjaž s svojimi junaki. Kralj Matjaž se je vzbudil, zarožil s svojo sabljo, in skočil so pokonci njegovi zvesti.

Res je, Lendava, žalostna je bila usoda tvojih otrok.

V 9. in 10. stoletju so živeli od Dunaja proti jugu do Save panonski Slovenci. Svobodni so bili, svoje lastne kneze so imeli. Prbino in Keceja. Nemila usoda zgodovine nas je tlačila stoletja in stoletja. Del panonskih Slovincem je prišel pod Štajersko, kjer so jih potujevali Nemci in Madžari ter žrli naše meso in pili našo kri. Naše štivilo se je krčilo in krčilo, naš narodni svogar se nam je smejal in krolotal. Spravil nas je tako globoko, da naš človek ni več vedel, da je Slovenec. Ako bi kdo našega človeka pred nedavnim vprašal, ali je Slovenec ali Madžar, bi ne vedel odgovoriti.

Kako naj bi se tudi nahajala narodna zavednost pri našem ljudstvu, ko so pa Madžari letali na to, da so jo zatrli. Nobena šola ni

bila slovenska, niti najmanjša ljudska šola ne. Noben izobraženi človek, razen duhovnov, ni govoril slovenski. Madžarska je bila sodnja, posta, sploh vsi uradi. Vse javne službe, razen duhovnih, so imeli Madžari ali Madžaroni. Slovenski jezik je veljal za nekulturni jezik, madžarski pa kot gospodski jezik kot najlepši jezik na svetu. Kdo se še potem zaveda svoje slovenske narodnosti?

Samo beseda božja nam je ostala pravična. V naših cerkvah smo imeli slovensko službo božjo. Imeli smo za dušne pastirje Madžare ki niso znali slovenski, a za prižnico so si oskrbeli prestavo besede božje. Madžari so storili vse, da bi mi ostali ločeni od svojih štajerskih bratov. Od Radgone pa do Murskega Središča ni niti enega mosta čez Muro. Samo slabi zasebni brodovi so nas mogli prevažati, ki so pa ob vsakem večjem deževju nepristopni, ker ni niti ene nadelane ceste do broda. Se manj pa je bila kaka železnica do štajerskih bratov. Kakor s kitajskim zidom so nas hoteli obdati Madžari, da bi ne videli v svet.

Pa ni se jim posrečilo. Naši ljudje so radi hodili na štajersko romat, kjer so videli svoje brate, slišali njih lepo petje in gladko slovensko govorje, ki so jo razumeli. Kupovali smo si štajerske molitvenike in cerkvene pesmarice. Naročevali smo si i knjige Družbe sv. Mohorja. To je bilo naše narodno življenje. Majhna iskrica, ki bi lahko vsak čas ugasnila. Pa začeli so naši duhovniki izdajati v našem jeziku Koledar Srca Jezusovega in Marijin list. Pred petimi leti so začeli celo izdajati tednik »Novine«. In naši ljudje so gledali in se čudili, da je mogoče pisati tudi v naši slovenski časniki. Zdelo se jim je to nekaj neverjetnega. Dasi je skromen ta tednik, so imeli ljudje vendar tako veliko veselje z njim, da je štavilo naročnikov poskočilo na 6000. število, ki je v naših razmerah izredno veliko. Saj ljudje niso znali čitati slovenski, ker so se v šoli učili le madžarski. Zato je moral list imeti v začetku madžarski pravopis. Ko so se ljudje že nekoliko privadili čitanju, pa so »Novine« sprejele slovenski pravopis.

Taki smo bili do jugoslovanke deklaracije. O tej seveda naši listi niso smeli veliko pisati, navduševati se za njo se manj. Le redki, ki so imeli še obče slovenske časnike, so začeli gojiti tiho nado, da je tudi za nas napočila ura rešitve. Toda sosed sosedu si tega se ne bi upal govoriti. Ko bi prišel k nam za Jugoslavijo agitiral, bi hodil kakor ob grobovih, ki ne čujejo, kaj jim govoriš. Gorje mu, kdor bi si to drznil. Madžarska vlada bi ga spremenila v solnčni prah. Kljub temu se je širila ideja, zlasti po vojakih, ki so si izkusili svet. Da, naši vojaki! Vojška jih je napravila narodne. Videli so, kako jim je njihova slovenščina po vsem svetu dobro služila, dočim madžarsčine ni govoril živ krst, razen rojenih Madžarov. Spoznali so, kako malo velja madžarsčina. Izvedeli so pa v vojski tudi o težnjah drugih narodov ter o zahtevah svojih bratov Slovincem, ki so se navduševali za Jugoslavijo. Vendar se je doma govorilo o tem le med štrimi stenami. Na zunaj se ni smelo pokazati. Da bi podpisovali deklaracijo, kakor so delali to drugi Slovenci, o tem se mišliti ni bilo.

In vendar se je zgodil čudež. Teden dni pozneje, ko je Avstro-Ogrska ponudila roko za mir na podlagi Wilsonovih zahtev, so začeli ljudje govoriti: »Kralj je dovolil vsakemu narodu svoje pravice. Madžarov, bo samo kakih 8 milijonov v eni državi; vsi drugi narodi napravijo svoje države. Mi Slovenci pridemo s štajerskimi Slovenci skupaj v jugoslovanke državo.« In če je še kateri možakar dvomil o tem, mu je rekel sosed: »Veš, pa je tudi naš Ivan tako rekel, ki je prišel na dopust!«

Narodna zavednost se je vzbudila iz skoro tisoletnega spanja. Misel o Jugoslaviji je našla tudi pri nas rodovitna tla. Toda naš narod na Ogrskem je brez vsake organizacije, brez vsake narodne izobrazbe. Zato ne more za uveljavljenje jugoslovanke načela veliko storiti. Če bi tudi začel, bi ga še močnejši Madžar nadkrilil in še v zadnjem hipu poskusil, da mu stopi na talnik in ga zatre na večno smrt.

Zato se obracam na Vas, bratje onkraj Mure. Ne pozabite nas, svojih bratov med Rabo in Muro. Nekdaj in zopet se ob avstrijskem manifestu se je govorilo o Jugoslaviji do Drave. Naši ožji bratje, panonski Slovenci na Štajerskem (ali Prleki), so spravili javnost do tega, da se govori o Jugoslaviji do Mure. Toda mi prekmurški Slovenci stanujemo onkraj Mure, od Ljutomeru ob štajerski meji navzgor do Rabe. Ob Rabi stoji naša močna trdnjava Rabska Slovenja vas (Rabatofalu) pri Sv. Gothardu. Jugoslavija sega torej do Rabe. Ne pozabite, rojaki, tega naglaševati. Nas je na Ogrskem okoli 100.000 Slovincem. Nas ne smete žrtvovati, če smo tudi majhen in najmanj zaveden, pa ne po lastni, ampak tuji krivdi, del jugoslovanke naroda. Naobračam na brate konec Seščenkove pesmi »Do mrtvih in živih in še ne rojenih rojakov mojih«:

Objemite, bratje moji,
najmanjšega brata,
naj se mati še nasmehne,
zaplakana mati!
Blagoslovite svojo dečo
s trdimi rokami,
in smilno poljubite
s prostimi ustnami!
In požabi se sramotna
davnina zgodovina,
oživi spet dobra slava
naše pokrajine,
in svit jasni, nevečerni
tliho spet zasveti...
Prosim vas, rotim vas, bratje,
dajte se objeti!

Narodni praznik v Kočevju.

Zgodovinsko velik je bil dogodek, ki smo ga praznovali ta dan širom Jugoslavije, mi v Kočevju pa smo praznovali ob tej priliki tudi praznik našega vstajenja. Prvikrat se je ta dan oglasila slovenska beseda v cerkvi, prvokrat v zborovalni dvorani, prvokrat smo vsi Slovenci vseh slojev skupno pokazali, da živimo. — V soboto dopoldne so se vršile po solah zaukazane slavnosti. V cerkvi se je zbrala vsa šolska mladina, kateri je po sveti maši g. Pirkovič prebral nagovor Narodnega veča in odgovor regenta Aleksandra. (Med tem berilom so se odstranile tri osebe, druge nesreče ni bilo.) Na obeh ljudskih solah ter na ljudski soli pri usmiljenkah sta pojasnila gospoda kaplana v nemških ter slovenskih besedah pomen dneva mladini ločeni po na-

rodnostih. Vršilo se je vse mirno. Na gimnaziji je vršil to nalogo g. prof. Watzl; ko je po dokončanem nemškem nagovoru nagovoril v njih materinem jeziku tudi slovenske gimnazijce, so pričeli večji dijaki Nemci godrnjati ter ropotati, tako da jih je moral ukrotiti z ostro besedo. Sploh so le-ti kazali svojo nadutost in neotesanost tudi s tem, da so tako k cerkveni kakor tudi k šolski slavnosti prišli ostentativno prepozno ter prav glasno. Zdi se, da so ti dijaki močno nabujskani, ker tudi drugod kažejo svojo mržnjo in zaničevanje proti vsemu, kar je slovenskega. — Trobojnice so visele, razen na peterih slovenskih hišah tudi še na gimnaziji, strokovni ter ljudski soli, občinskem poslopju, dolga trobojnica pa je vihrala — pač prvič — na starodavnem gradu kneza Auersperga, na kraju tega oblastnega nemškega fevdalizma. Meščani svojih hiš niso okrasili, le raz cerkveni stolp se je vila cerkvena (belo-rumena) zastava. — Kočevjarji so ta dneva hodili potuhnjeno po trgu ter si niso upali povzdigniti glav. No, grožnja imenitnega Kočevca, ko so prvič visele trobojnice, »nikdar več ne bodo visele«, se le ni uresničila! Se bodo že privadili tem barvam. — V nedeljo ob 10. uri je bila slovena božja služba, za katero je moral priti od kn. šk. ordinariata izrecno naročilo. Udeležili so se je uradništvo po večini, člani narodnega sveta, tu nastanjeno vojaštvo, obilo Slovincem, a ob občinskega zastopa ni bilo nikogar, ne župana ne odbornikov. Ko je g. kaplan Pirkovič brai slovesno besedilo, je nekdo zavpil »Heil« in odbežal iz cerkve. Petje je bilo naravnost škandalozno, videlo se je, da organist nalašč kazal tako pri orgljanju kakor pri petju, da tako kvari vtis slovesnosti. Seveda, vse to v znamenje »nemške olike!« Zapravi! — Popoldne ob pol 3. uri se je zbralo nad 300 Slovincem in Sloven v telovadnici ljudske šole, v tistem prostoru, koder »Turnvereine« tako vneto goji svoje »visoke« cilje. Premislite, to ironijo usode: tu prvi slovenski javni shod! Otvoril ga je s krepkimi besedami g. prof. Watzl ter pozval ravnokar došle vrle ribniške pevce, da zapojejo našo himno »Lepa naša domovina«. Razpoloženje, že prej slovesno, je postalo uprav svečano ter navdušeno, ko so zaorili ti mogočni glasovi po dvorani. Nato je pojasnil v poljudnih besedah g. dr. Sajovic pomen dneva kot dneva osvobodjenja iz tisoletne sužnosti, katero nam je narisal prav spretno z zgodovinskimi podatki ter kazal pogled v lepšo bodočnost. Spet so zapeli odlični pevci. Drugi govornik g. kaplan Pirkovič je v navdušenju prekipeljavosti besedah pokazal pomen ujedinjenja vseh Jugoslovanov. Novemu vladarju Jugoslavije se je nato poslala brzojavka.

S par opazkami ki so izzvale veliko smeha in odobravanja, je zaključil g. prof. Watzl lepo upeli shod, h kateremu bi bilo gotovo došlo še večje število Slovincem, da ni imel sodrug Čobal ob 1. uri na premogovniku svoje-ga shoda, in da bi bila agitacija za shod kolikaj življnejša. Pa smo s shodom kljub temu izvanredno zadovoljni: led je prebit, nič več se Slovincu ne bo treba skrivati tudi v Kočevju ne, ampak zavestno bomo vršili svojo narodno dolžnost še z večjo vneto. Mir se ni kalil od nobene strani, samo grdi in strupeni pogledi naših ljubeznivih Kočevjarjev pa nas nič ne bolijo. — Neumorni gg. pevci iz Ribnice so ostali med nami do odhoda vlaka — ter nas drage volje ne samo zabavali, ampak res razvneli s svojimi prekrasnimi proizvajanjmi. Spremili smo jih polni hvaležnosti na kolodvor, koder so tik vlaka še enkrat — med splošno tihoto obilno množice — zapeli: »Slovenec, Srb, Hrvat — na veke bratu brat.« Še hvaležen življen in vlak jih je odpeljal, za nas pa je mnil lepi prvi in pravi narodni praznik na Kočevskem. — Odposlala se je brzojavka tudi še Prezvišenemu; glasi se: »Knezoškof dr. Jeglič, Ljubljana, Narodni svet za Kočevsko se klanja povodom sijajnega manifestacijskega zborovanja v proslavo ujedinjenja Vaši Presvetlosti v najglobljem spoštovanju ter iskreni hvaležnosti za Vaše neustrašno vodstvo Slovincem v srečno prestalih burnih časih.«

Poljska i Jugoslavija.

Na razvalinama stare razvaljene Evrope dižu se nove države sa starim narodima, što odavna već žive, postaje i bore se. Rodile su se takodje među ostalim Poljska in Jugoslavija, dve slavenske države, dva inače mlada i snažna naroda, sposobna za život.

U ovom članku bih želio baciti makar letimičan pogled na naše dosadanje i buduće odnose. Poljski i naš narod zanje, u prošlom veku, veoma su slabe veze jedan s drugim održavali. Tek pojedine jače ličnosti individue, što su se interesovale in pripomagale, da se ta već neznatna, slaba veza ne prekine sasvim. Tome i takom stanju bilo je mnogo uzroka, koji su činili, da stvari bolje ne idu. Ogromna udaljenost, predvojeni drugim narodima, kojima je baš u račun išlo, da nas otdrjuju, slabo još razvijeno osećanje o srodstvu političke veoma nezgodne prilike (a ovim je mnogo rečeno) i puno još ostalih...

Doduše bilo je u toku prošlog veka pokušaja, da se ovo poprav i poboljša. Niso savim ostajali bez uspeha. Održavani kongresi, sastanci ovdá onda u pojedinim mestima, gde Slovenci žive, donosili su nekog rezultata. Pristujalo je iskrenije, srdačnije bližem upoznavanju međusobnom iznošenju narodnih potreba i želja i dr.

Na to, tako je većinom bivalo, nije radjeno po sistemu, planu. Jako ranije nije bilo mar iz kojih uzroka, ako je to pripuštalo, odlagalo, sad je vreme da se sve radi po utvrdjenom sistemu i planu. Pa i tim sastancima mora se unapred opredeliti šta se hoće njima. Ovdje je posebno reč o našim i poljskim vezama. Na njima se zadržimo.

Poljski narod naučen iskustvom sopstvenim, mučne, dugotrajne, tolikogodišnje borbe pored pretrpljenih ogromnih žrtava, isto kao i mi, umeće da cení izvojevanu, stečenu slobodu. U buduće se mora voditi računa, da se ne ponavlja ono, što je dovelo do razdora, pocepanosti i svih ostalih žalostnih a štetnih pojava u naredu...

Zivot politički, državni i narodni u buduće ima se kretati u duhu ideja svog vremena. To pak, po našem najskrenijem i najdubljem uverenju, ne znači demagoštvo, preteranost i razrivenost. Od opšte slovenske ideje mi nismo daleko. Mi smo njene pristalice; ona nas je i zanje zanosila i zad takodje oduševljavala. Borbe sa Rusima i protiv ruskog despotizma dovodile su do opravdanog otpora poljskog naroda, ali sad izvojevavši ovo, ne sme se opet padati u tu grešku, staru mržnju ići. Nama svima Slovenima potrebno je nedjusebno poznavanje, zblizavanje, izjednačevanje

pogleda, održavanje bližih kulturnih veza. Ni jednom pak od nas neće ići tako valja, ako svaki tegli na svoju stranu, ako se na kojoj formi javi stari separatizam. Moramo je dobro upoznati, upočivati pa čak ako treba i uticati jedan na drugog bar savetom.

Jugoslavija i Poljska će međusobnim vezama mnogo doprinesti, ako odmah i putem štampe, knjiga, putovanja, predavanja, oia-veštenja i svim drugim utiču na narod, na masu, da se jasni pojavi, svestrano obostrano poznavanje stekne. Predavanja, koja su ranije pojedinci držali, još u većoj meri treba nastaviti. Lepi književni proizvodi mnogo će ovome doprinesti. Veliki broj pesnika i pripovedača poljskih sana, našoj narodnoj duši godiče. Ranije se, bar najviše mi je za Srbe poznato, prilican broj ovim lepim poslom bavilo, te imovo u prevodu dela istina ne sva od Kraševskog, Slovačkog, Mickievici, Rodjevičevne, Oržeškove, Tetjanova, B. Prusa, Konopnicke, Zeremskog, Ježa i dr.

Sad na slovenskim jezicima, a posebno na poljskom, nastaje življi, jači kad, pa će se, nove snage odavati. Čitanje iz slovenskih književnosti nedamo se porasće.

Umetničke izložbe, kako je pre rata kod Jugoslovena praktikovano, zade se ne može dalje proširiti, da obuhvati ostale narode slovenske: Poljake, Čehe, Ruse i dr.

U tom smislu si opšte, u tom pogledu čeka nad rad, i zato ni jedan časak ne gubimo, nego na rad, na posao!

Djordje Čirić.

Na kršćansko izobraževalno delo.

Maribor, 20. decembra. S. K. S. Z. za Štajersko je imela 19. t. m. odborovo sejo, v kateri so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. S. K. S. Z. pozdravlja izvršeno ustanovitev ujedinjene kraljevine SHS in hkrati z zadovoljstvom ugotavlja, da je vselej bila v prvi vrsti tistih organizacij, ki so ideje narodne, kulturne in politične edinosti troimenega jugoslovanke naroda razširjale med slovenskim ljudstvom ter so ji v njegovi duši, v njegovem srcu pripravljala dozvetna tla.

2. Zveza poziva vse Slovincem, ki se držijo kršćanskega svetovnega naziranja, da se naj kakor politično pridružijo V. L. S. tako tudi glede nepolitične organizacije poprimajo S. K. S. Z.

3. Zveza pozivlja vsa izobraževalna društva, naj prične precej s sinovnim delom. Pouka in pojasnil je tudi treba z ozirom na tiste, ki so tujinskega duha in se v vplivom tujih hujarskih pred vojno in p. v. ni trdijo zasejati seme razdora med plemenem jugoslovanke naroda in seme nezaupanja zoper naše brate onstran Drine in Save.

4. S. K. S. Z. prav pot bno kličo svoje somišljenike na mladinsko izobraževalno delo.

Jugoslavija.

Bolgari za združitev z Jugoslavijo.

Zagreb, 20. decembra. Češki kurir Jaroslav Urban je prinisel iz Sofije poročilo o prikloplitvi Bolgarije Jugoslaviji, katero je objavil v Listu »Hrvatska Rijec«. V poročilu omenja, da je zadnje čase zopet oživeli politični forum sofijski. Dr. Krstev je napisal članek o tvorbi republike in federativni prikloplitvi k Jugoslaviji. Ton njegov je kategorično jasen. Dr. Krstev podudarija: jasno moramo priznati tako svojo sramoto, kakor svojo krivdo, da bi smeli javno govoriti o svojih zaslugah, o svoji težki borbi s kronanim zločincem in o pogreških entente. Da, naša sramota ja, da je bolgarski narod, mesto da bi obrnil orožje proti onim, ki so ga poslali v klavnico, brez protesta, kot četa ovac šel v boj proti tem, katerim bi se moral zahvaliti, ki so bili pripravljeni ugoditi njegovim upravičenim zahtevam, a od katerih danes zahteva milost in pravico. Dr. Krstev pravi dalje, da so Bolgari vodili vojno proti volji naroda, ki je bil neorganiziran in potom persekucij prisiljen, da se ni mogel preje upreti. Zaključuje z apelom na narod, naj izvede kritično na vlado, da hitro izpolni te zahteve:

1. Takojšnjo zopetno vpostavitev onošajev s slovanskimi državami bivše Avstrije-Ogrske.

2. Pridružimo naj se takoj ententi.

3. Naprosi naj se češka vlada, da posreduje za sporazum med Bolgari s srbskim, hrvatskim in slovenskim narodom na temelju enakopravnosti.

4. Organizacija parlamentarne enquete, ki naj preišče vse politične in vojaške zločine bivše vlade na fronti, v zaledju, zločine in krađeže vojaških in civilnih oblasti v zasedenih ozemljih Macedonije, Srbije in Tracije in krivci naj se kaznujejo.

5. Amnestijo za vse, ki so bili med vojno obsojeni.

REGENT ALEKSANDER OBMEJNIM SLOVENCEM.

Na brzojavni pozdrav, ki ga je poslal tabor 30.000 obmejnih Slovincem, zbranih o priliki proslave narodnega praznika ujedinjenja Slovincem, Hrvatov in Srbov dne 15. t. m. v Mariboru regentu Aleksandru, je dobil mariborski narodni svet iz Belgrada naslednji brzojavni odgovor:

Beograd, 19. decembra. Narodni svet Maribora za vlado in vojaštvo. Zelo sem vradosten, ker mi je došla pozdravna brzojavka, dokaz, da slovenski narod ob severni meji vroče hrepeni po nerazdružljivem ujedinjenju vseh Slovincem, Hrvatov in Srbov. Bodite uverjeni, da je moja največja briga, sestaviti enotno, močno, demokratsko Jugoslavijo, v kateri naj imajo vsi člani našega troimenega naroda svoj sročen in zadovoljen dom. Aleksander.

Vrhovni poveljnik Istanovič generalu Maistru.

Maribor. Na brzojavni pozdrav, katerega je poslal vrhovni poveljnik obmejnih jugoslovanke čet general Maister podmaršalu Istanoviču, je dobil dne 19. t. m. sledeči od-

govor: Presrečna hvala za brzjav, ki ste mi ga na dan našega velikega narodnega praznika ujedinenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državo poslali ter izrazili svojo udanost. Veselim se te izjave tembolj, ker vidim, s kako navdušenostjo za narodno stvar deluje naša mlada pod vašim poveljstvom stoječa vojska v lepi zeleni Stajerski. Bog blagoslovi še nadalje vaše delovanje.

Istvanović s. r., podmaršal.

Jugoslovanska legija v Dubrovniku.

Dubrovnik, 20. decembra. Jugoslovanska legija, ki je sestavljena iz ameriških vojakov, ki so se bojevali na francoskem bojišču, je prispela danes s Krfa na parobrodu »Lovrinec« semkaj.

Program srbske napredne demokracije.

Zagreb, 20. decembra. »Libre Serbie« prinaša članek o narodnem edinstvu Slovencev, Hrvatov in Srbov: »Narodna napredna stranka zahteva demokratizacijo države in družbe. Zahteva samoodločno narodov, zvezo popolnoma avtonomnih jugoslovanskih pokrajin, splošno tajno in direktno volilno pravico, proporcionalni volilni sistem, občinsko in okrajno samoupravo, ločitev crsrve od države. Dalje popolno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v federativni jugoslovanski državi. Zahteva, da se na čelo vseh pokrajin postavijo pravi voditelji naroda, ki ki naj zastopajo narod. Dalje plebiscit. Stranka pa ne priznava krfškega pakta in centralizma v Jugoslaviji.«

Dr. Franko Potočnjak v Zagrebu.

Zagreb, 20. decembra. Sinoči je prispel v Zagreb dr. Franko Potočnjak, ki se je od začetka vojne mudil v inozemstvu.

Polkovnik Pribežević nadzoruje.

Karlovce, 20. V sredo je prišel semkaj načelnik srbske misije za reorganizacijo jugoslovanske armade, da pregleda posadko. Na kolodvoru ga je pričakoval častniški zbor in številno prebivalstvo, na čelu župan Modrušan. Pribežević je nadzoroval tudi oddelke vojaških akademikov in spraveval vojaške gojence. Govoril je tudi z navadnimi vojaki in se zanimal za njihove družinske razmere. Vojaki so ga burno pozdravljali.

IZ PREKMURJA.

Ogrski vojaški oddelki so se umaknili iz Prekmurja. Da se vzdrži red in pa še vsaj deloma mađarska nadoblast, so ustanovili različni mažarski mogotci narodne straže. Te stražarje plačujejo sami iz svojega žepa, in sicer dnevno od 10 do 15 kron. — V železni županiji so ustanovili tamonjci Nemci in renegati svoj narodni svet; v odbor so izvolili žensknega dekana Antona Gašparija, šolskega nadzornika Jurija Družnerja, odvetnika Huğa Sovjaka, posestnika Alojzija Cotterja in učitelja Jožefa Wlfela. — Zelo dobro bi bilo, če bi tudi naši prekmurški Slovenci ustanovili svoj narodni svet.

Tudi ogrški Slovencev so se spomnili.

Ogrska vlada je izdala oklic na vse nemažarske narode — Nemce, Rumune, Sase, Rusine, Srbe in Slovence — da naj vsak narod v svoji vasi sam odloči, v katerem jeziku se hoče poučevati v šoli in govoriti s svojim županom in notarjem. Zato hoče dati vlada volilno pravico tudi ženam, da bodo tudi one imele svobodno besedo v upravi vasi, županije in države.

Samoodločba za prekmurske Slovence.

Pod naslovom »Samoodločba« prinaša glasilo ogrških Slovencev »Novine« lep uvodni članek, v katerem zahtevajo pravice za Slovence na Ogrskem. Zahtevajo, da ostane še nadalje slovensčina v cerkvah, tam pa, kjer je kak učitelj uvedel mažarsko cerkveno petje, naj se je odstrani. O šolstvu pišejo »Novine«: V šolah nas niso poznali in slovenskega jezika niso trpeli. Bilo je vse mažarsko. Zdaj imamo pravico učiti se slovenski, pa nimamo knjig. Toda zato naših pravic ne pustimo. Pride čas, ko bomo dali našim otrokom lahko slovenske knjige v roke. Pouk v šolah mora biti slovenski, razen tega naj se pa uče otroci tudi drugih jezikov, ne le nemščino in mažarsčino. V uradih naj se uraduje slovensko, napis morajo biti tudi slovenski, na železnicah pa naj bodo nastavljeni ljudje, ki znajo slovensko. Imena vasi, v katerih stanujejo Slovenci, se morajo revidirati. Stara imena naših vasi so s tako silo pomazharili, da kaj takega ne bi bila sposobna storiti niti turška sila. Odpravijo naj se nazivi windiš, tot, vend, pariaszt, ki so posvke za naše ogrske Slovence in ki nas spominjajo na robstvo. Na koncu pišejo »Novine«: »Vsi smo enaki narodi z enakimi pravicami. Mi sebe imenujemo Slovence, to pa pomeni mažarsko toliko kot Sloven. Na noben način pa ne pustimo razširjati mažarsčine. Mi smo Slovenci, narod, kateri ima ravno toliko pravic kakor pa kateri drugi narod. V soboti pa mora spremeniti svoj delokrog obstoječe društvo, katero je pod plaščem razširjanja kulture razširjevalo mažarsčino. Če pa bo nadaljevalo s svojim delovanjem, bomo to smatrali za nasilstvo, katero ne spada v današnje čase.«

Tabor prekmurških Slovencev v Radgoni.

Na Štefanovo bo v mestu Radgoni velik tabor prekmurških Slovencev ob 10. dopoldne v Pistorjevi vojašnici.

Italijani na naših tleh.

Trst brez bodočnosti.

Dunaj, 20. dec. (Lj. k. u.) »Wien. Allg. Zeitung« prinaša razgovor z bivšim italijanskim poslancem Pittonijem, ki je dospel semkaj iz Trsta z neko komisijo zaradi prevoza italijanskih beguncev in vojni ujetnikov v njihovo domovino. Pittoni je z ozirom na okupacijo Trsta po Italijanih izjavil, da bo Trst nehal biti trgovsko mesto, ker nima zaledja. Bodočnost Trsta je odvisna od ustvaritve velike industrije in ladjedelstva. Sedaj je med Trstom in italijanskimi pristanišči živahen promet. Načrt, da bi se Trst internacionaliziral, smatra Pittoni za utopijo.

Italijanska nasilstva v Istri.

Iz Opatije poročajo: Italijani nadaljujejo svoja nasilstva proti Slovincem in Hrvatom. V Opatiji hočejo prisiliti slovenske in hrvatske stražnike, da morajo nositi italijansko uniformo in grozijo z zaporo, ako bi se ne pokorili. Kot tajni agent italijanske oblasti fungira bivši nadzornik v avstrijski armadi

trgovec v Voloski Čeh Frizek, ki sistematično ovaja naše ljudi. Istotako je v službi italijanske špijone trafikant Stirn, ki se je pri prihodu Italijanov v Opatijo dal prekrstiti v Frontinija. Zanimivo je, da je oče tega Stirna-Frontinija bil doma iz Kamnika, mati pa je Hrvatka. Našim ljudem trgajo italijanski vojaki in poitalijančena opatijska fakinaža ameriške, francoske in angleške kokarde raz prsa.

Od slovenske in hrvatske inteligence, kar je ni zbežalo, so Italijani vse zaprli. Ljudstvo je obupano, toda veruje trdno v odrešenje težkega italijanskega robstva.

Italijani se pripravljajo na vojsko v Jugoslavijo.

Na Grobniku nad Sušakom se Italijani zakopavajo, prepletajo strelne järke z žičnati ovrkami in betonirajo podstavke za topove. Isto se godi tudi na Goriškem ter v zasedenih delih Kranjske in Koroške. Torej Italijani se pripravljajo resno na vojsko z nami.

Italijanski vojaki oronali in umorili dve ženski.

V Rokavcu pri Opatiji so v noči od nedelje na ponedeljek dne 15. t. m. našli oropano in zaklano gostilničarko Hrvatice Kinkelo in njeno služkinjo. Italijanska preiskava je donela, da so bile žrtve zabodene od italijanskih vojaških bajonetov.

Angleži proti Lahom.

Zagreb, 20. dec. (Lj. kor. u.) Iz Šibenika poročajo preko Splita: Včeraj dopoldne je dospela v luko angleška torpedovka št. 72. Odposlanstvo Narodnega Veča ji je slo naproti in pozdravilo poveljnika. Izročilo mu je spomenico o nasilstvih italijanskih okupacijskih oblasti. Poveljnik je pritožbe pozorno poslušal in obljubil, da jih sporoči svojemu admiralu na Reki. Obenem je izjavil, da ostane v Šibeniku dva dni, da natančno spozna razmere v Šibeniku in okolici, okupirani po Italijanih. Zvečer se je udeležil poveljnik z angleškimi častniki domače zabave v prostorih šibeniškega Sokola. Ta pozornost Angležev je zbudila med hrvatskim prebivalstvom veliko navdušenje. Angleškim častnikom so priredili v sokolski dvorani prisrčne ovacije. Ob njihovem odhodu so igrali angleško himno.

Zagreb, 20. dec. (Lj. kor. u.) Iz Šibenika poročajo preko Splita: Sinoči so se izprehajali po mestu trije angleški mornarji, okrašeni z jugoslovanskimi kokardami. Na ulici pa so jih obkolili italijanski karabinjeri in zahtevali, da morajo kokarde odstraniti. Angleži so se branili in prišlo je skoro do dejanskega spopada. V zadnjem hipu pa je pristopil italijanski častnik in preprečil spopad. Angleški mornarji so odšli s klici: »Živela Jugoslavija!« — Prebivalstvo jih je iskreno zahvalilo za njih simpatije.

Zagreb, 20. dec. (Lj. kor. u.) Iz Splita se poročajo: Italijanski poveljnik v okupirani Dalmaciji podadmiral Millo je izdal naredbu, da morajo pripluti vsi bivši avstro-ogrski trgovski parniki, ki jih je rekvirirala italijanska vlada, čimprej v Šibenik in si preskrbeti italijanske pripustnice, sicer bodo zaplenjeni.

Zagreb, 20. dec. (Lj. kor. u.) Iz Zadra poročajo preko Splita: Italijani sežigajo na tukajšnji pošti vse zagrebške in splitske novine. Italijanski poveljnik podadmiral Millo je izdal naredbu, ki odpravlja obveznost francoščine v dalmatinskih srednjih šolah, ter jo je uvedel samo kot prost predmet.

Jugoslovansko brodogje.

Bern, 19. decembra. (Lj. k. u., KB.) Listi poročajo z italijanske meje: Po izjavi italijanskega mornariškega ministra Del Buono je vsa bivša avstro-ogrška vojna in trgovinska mornarica deloma v italijanskih, deloma v rokah alirancev. Brodogje je internirano v Pulju. V Benetke ga zato niso prepeljali, ker so ladje pred prevzetjem snele avstro-ogrške zastave. — Jugoslovansko Revko smatra Del Buono za težko vojaško nevarnost za Italijo in za trgovinsko nevarnost italijanskemu Trstu. Zahteva po varnosti na Adriji ne izvira iz imperijalizma; kajti tu gre za varnost in mir Italije v bodočnosti. Z močnimi utrdbami, ki so se tekom vojne zgradile v Brindisiju in Valoni, je popolnoma zajamčena kontrola nad Otrantskim prelivom. S posredovanjem mornariškega ministrstva je Italija zopet kupila petrolejske vrele v Albaniji, ki so bili v rokah francoske družbe.

Ob naši severni meji.

Koroška nemškutarija proti dr. Brejcu.

Celovec, 20. decembra. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča: V včerajšnji seji deželne skupščine so stavili poslanci Brugger, dr. Angerer in tovariši (nemški demokrati) vprašanje na deželnega upravitelja, v katerem izvajajo, da se odvetnik dr. Janko Brejc že par mesece ne nahaja več v Celovcu, sedežu njegove pisarne in da biva izza začetka meseca novembra kot minister za notranje zadeve jugoslovanske države v Ljubljani. Smatrati ga je treba torej brezdvomno za inozemca. Vzlic temu pa je še vedno vpisan v seznam koroških odvetnikov, ima otvorjeno svojo pisarno in prevzema zastopstva. To razmerje ni več v skladu z obstoječimi zakoni, ki predpisujejo, da mora vsak odvetnik v kraju, kjer ima pisarno, imeti tudi svoje stalno bivališče. Ravno tako je tudi slovenskim odvetnikom dr. Müllerjem, ki mu je bila kot zastopniku jugoslovanske države v Celovcu dovoljena pravica eksteritorialnosti in ki ga je tudi smatrati za inozemca. To stališče in s tem spojene pravice niso v skladu z izvrševanjem odvetn. prakse v Nemški Avstriji, ker ga n. pr. nobeno sodišče ne more klicati na odgovor. Predlagovalci vprašajo deželnega upravitelja, ali hoče pozvati koroško odvetniško zbornico, naj nemudoma izreče svoje mnenje, ker so sedanje razmere nevzdržne. — Po daljši debati o preskrbljenju Koroške z moko in kruhom in o nujni potrebi uva-

žanja moke iz inozemstva in potem, ko je skupščina sprejela tozadevne sklepe, je sporočil deželni upravitelj dr. Artur Lemisch zbornici ob velikem razburjenju uradno pojasnilo grabštajnskih dogodkov ljubljanske Narodne vlade z dne 18. t. m., ki je razširja Ljubljanski korespondenčni urad. To poročilo ostro nasprotuje že dne 17. t. m. v Ljubljano odposlanemu pojasnilu tukajšnje deželne vlade, in na nezasišan način obrača dejstva. Skupščina je nato soglasno odobrila ostro protestno noto, ki jo deželna vlada pošlje ljubljanski Narodni vladi, nemško-avstrijskemu držav. svetu, ki naj jo dostavi ententi in vrhovnemu poveljništvu ententnih čet.

Podkloster na Koroškem v slovenskih rokah.

Po dolgem času je zopet zaplapolala slovenska trobojnica v tem kraju. Narodni svet pod vodstvom župnika dr. Cukala je prevzel nadzorstvo nad občino in drugimi civilnimi uradi, dokler ne ukrene Narodna vlada vse potrebno, oziroma imenuje slovensko uradništvo. Edino zbežano je ljudstvo iz Ziljske doline, ker so mu različni nemški, oziroma nemčurški mogotci in učitelji natvezli, da spada vsa Ziljska dolina pod nemško ozemlje. Prebivalstvo je naprosilo poveljstvo orožniškega oddelka pomoči. Osnovali so v Ziljski Bistrici slovensko orožniško postajo, da varuje začasno imetje Slovencev pred nemško družaljo. Posebne zasluge v hujšanju imata učitelja iz Bistrice in Gorij. Slovenskega župnika so ob petih zjutraj iskali z oboroženo silo, ki jim pa je komaj ušel. Razobesil je namreč slovensko zastavo, ki peče tukajšnje nemškutarje. Narodna vlada naj ukrene kar najhitreje, da bodo Slovenci varni na jugoslovanskem ozemlju in protestira pri koroškem deželnem odboru. Enako se godi tudi v Sv. Štefanu, Brdu in drugih krajih. Križišče Beljak naj čimprej zasedejo jugoslovanske čete, da bo tako Ziljska dolina z ostalo Jugoslavijo zvezana tudi po železnici. V prvi vrsti je treba pomagati koroškim Slovincem in jih odrešiti jarma in hlapčevstva ter vzpodbuditi omahljivce k narodni zavednosti. Nameščajo naj se slovenski učitelji in naj se ta mesta čimprej zasedejo. Tukajšnji nemčurji agitirajo s polno paro proti kraljevi rodbini Karagjorgjevičev. Praviijo, da je leta kriva vojne. Ako se tukajšnji Slovenci izrečejo za Jugoslavijo, bodo zopet poklicani pod orožje proti Italiji. Rešiti je treba zavedno ljudstvo slovenske Ziljske doline.

Iz Sv. Pavla ob Labudu na Koroškem.

V nedeljo, na narodni praznik vseh Jugoslovancev, smo se tudi v Sv. Pavlu zbrali, da čemu primerno proslavimo ta davno zaželeni dan osvobođenja. Bilo nas je sicer malo: posadka Srbov, broječa okoli 60 mož, slovenski dijaki iz nemškega konvikta, ki so zamenjali svoje zlate kokarde s slovenskimi trobojkami, Slovence s pošte, ki so prišle v zameno nemškega uradništva, naš slovenski župan z rodbino, č.č. šolske sestre iz konvikta in nekaj drugih Slovencev, ki še niso pozabili svojega materinega jezika in tudi ne vprašujejo s strahom, ali bo Sv. Pavel pač pripadal Jugoslaviji ali ne, ker sicer da se ne smejo pokazati kot prijatelji Srbov. Malo nas je torej bilo, a vendar smo kerakali kot hrabro krdelo s srbsko zastavo na čelu v cerkev, kjer je g. pater Rozman celebriral službo božjo s »Te Deum laudamus«. Po končani službi božji je stopil štacijski poveljnik nadporočnik Jurko pred veliki oltar ter z donečim glasom prečital addresso Narodnega Veča kralju Petru I. in regentu Aleksandru ter odgovor regenta Aleksandra, na kar so burno zadoneli klici: Živela Jugoslavija! — Lahko si mislite, kako je bilo pri srcu onim radovednim gospodom iz samostana (oni pripadajo nositeljem tukajšnje organizacije), ki so se trumoma zbrali na vseh oknih, da vidijo, kako bomo mi »roparji«, kakor so nas označili, plenili in rušili hram božji! Pa njihov strah je bil seveda prazen, ker po nagovoru se je sprevod pomikal skozi trj. kategraja so dičile jugoslovanske zastave, proti kolodvoru, kjer je štacijski poveljnik zopet poučarjal važnost momenta s katerim je prenehalo naše robstvo. Nato se je na postaji razvil »Srbski barjak«, in odkorakali smo pevaie pred občinsko hišo, kjer je nadporočnik Jurko pozdravil novega slovenskega župana g. Josipa Zorko, kot prvega slovenskega župana po mnogih desetletjih. Župan se je v prisrčnih besedah zahvalil in pozdravil boritelje slovenskega Korotana, nakar so se zopet ponovile burne ovacije naši ujedineni Jugoslaviji. — Kaj takega si pač št. Pavelčani niso nikdar mislili, ker so bili do zadnjega momenta mnenja, da bo »Wili« njihov cesar.

Tihotanstvo živil v Avstriji.

Obmejni nemškutarji so v okolišju Svečine in Sv. Kungote zadnjih 14 dni spravili kljub vladni prepovedi nad 19 vagonov živil v Nemško Avstrijo. Vodja te nemškutarke tolpe je rojen Lah, zdaj zagrižen Sudmarkovec župan Pascelo, ki je pri tej nečestni službi zaslužil nad 100.000 kron. Obustveno, žal, nepozno ukrenile potrebno, da se je tem ljudem stopilo na prste.

Mirovna pogajanja.

Ententa sprejema Wilsonova načela.

London, 19. decembra. (Lj. kor. u.) V uvodniku pišejo »Times« o predstojeh mirovnih pogajanjih: Voditelji evropskih demokracij so z eno samo izjemo sprejeli splošna Wilsonova načela. Dasi so se zedinili glede teh načel, je vendar treba še natanko opisati te principije in jih praktično izvesti v vsakem posameznem primeru. Različni znaki kažejo stremljenje, uveljaviti zahteve z zgolj narodnostnega vidika, predno jih preišče konferenca med zavezniki in Zedinjenimi državami, ki se sestane, da se posvetuje o začasnih pogojih za mir. Belgija zahteva vrnitev Luksemburga in delov holandskega Limburga ter

popravek nemških mej in pa levi akaldski breg. Italijanski ministrski predsednik menda ne bode pozabil, da bode morala Italija kakor vsi ostali člani entente podvreči svoje zahteve splošnim kriterijem, ki jih bo uveljavljala mirovna konferenca. Nobena država ne sme pri uveljavljanju svojih interesov pozabiti na karakteristične znake teh idej. Stremeti mora za tem, vsak posamezni problem spraviti v sklad s splošnimi načeli, ki jih bo treba na vseh straneh uveljaviti.

London, 18. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Predsednik Wilson je izjavil, da je popolnoma neosnovana vest washingtonskega poročevalca ameriškega lista v Parizu, da odobrava predsednik načrt, določen po zvezi za izsiljenje miru. Nikoli da ni, ne posredno, ne neposredno pritrdil temu načrtu.

Mirovni pogoji Amerike glede Nemčije.

London, 19. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: »Daily News« piše: Temeljni argumenti ameriške delegacije v Parizu bodo ti-je: 1. Zveza narodov naj je del mirovne pogodbe. 2. Svoboda morja mora biti eden glavnih principov, določenih po zvezi narodov. 3. Določiti se morajo upravičene zahteve, ki naj se stavijo Nemčiji. Ugotoviti se mora, koliko in kako more Nemčija plačati. 4. Preliminarna pogajanja so lahko zaupna, končni sklepi mirovne konference pa se morajo obravnavati javno. 5. Vsi mirovni odposlanci naj se sestanejo kot zastopniki novega sveta, nikakor pa ne kot gospodarji novega sveta. Vsako drugačno nastopanje bi pomenjalo mir, ki bi zapuščal sovraštvo, iz katerega bi potem lahko nastale nove vojne! — Kakor se čuje, so ameriški odposlanci za to, da naj se Nemčija v zvezo narodov sprejme. Ne bodo ugovarjali, ako se določi, da mora Nemčija prestopiti poizkusno dobo.

Italijanski kralj v Parizu.

Pariz, 20. dec. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Italijanski kralj je v spremstvu ministrskega predsednika Orlanda in ministra za zunanje stvari Sopnina dospel semkaj. Na kolodvoru sta jih pozdravila predsednik Poincare in ministrski predsednik Clemenceau. Na poti k ministrstvu za zunanje stvari, kjer bo kralj s svojim spremstvom stanoval, so stale čete v špalirju. Mnogobrojna množica je priredila kralju živahne ovacije. V mestu vihra obilica zastav. Ob 6. zvečer je kralj obiskal predsednika Wilsona. Nato je kralj s svojim sinom odšel k predsedniku Poincareju. Pogovarjala sta se 40 minut. Zvečer je predsednik Poincare priredil na čast kralju in kraljeviču italijanskemu diner, ki so se ga udeležili med drugimi predsednika senata in zbornice, člani diplomatskega zbora, člani kabineta in maršal Joffre.

Pariz, 20. dec. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Na pojedini, ki jo je priredil predsednik Poincare na čast italijanskemu kralju, je izustil predsednik napitnico, za katero se je kralj s prisrčnimi besedami zahvalil.

Italija naj bo zmerna!

Bern, 19. dec. (Lj. kor. u.) Dunajski kor. urad poroča: Listi poročajo iz Milana: V pogovoru s socialističnim poslancem Raimondom je ministrski predsednik Clemenceau primerjal italijanske zahteve francoskim glede Metzla in Straßburga. Tesna zveza med Italijo in Francijo je nujno potrebna in Italija more pričakovati, da je Francija ne zapusti nikdar. Ako bodo italijanske zahteve zmerne in ako ne bodo kolidiralne s pravicami Jugoslovancev, jih bo podpirala ne samo Francija, temveč tudi druge zavezniki. Vsekakor je Clemenceau opozoril poslanca, da bi Italija boljše storila, če bi prijateljstvo z Jugoslavo ni cenila bolj, nego povečanje ozemlja na vzhodni obali Adrije. Ako bi se v teh ozemljih pojavil iredentizem, ne bi trpela samo Italija, ampak vsa Evropa. Radi tega se mora dati prednost poenačenju interesov proti neskončnemu nagonu razširjenja.

Nemška Avstrija.

Jugoslovanski begunci ostanejo v Avstriji.

Dunaj, 20. dec. (Lj. k. u.) »Wiener Allgem. Zeitung« poroča, da ostanejo jugoslovanski begunci z Goriškega in iz drugih po Italijanih zasedenih pokrajin do nadaljnjega v svojih dosedanjih krajih, ker obnovitev teh pokrajin ne napreduje povoljno in ker Italijani jugoslovanske begunce in delavce pošiljajo v Italijo.

Lahi stradajočim Nemcem.

Dunaj, 19. (Lj. k. u.) Poveljnik italijanskega oddelka v Sigmundsherbergu je poslal predsedniku nemško-avstrijskega Rdečega križa brzjavko, kjer naznanja, da je italijanski kralj dovolil, da se za italijanske čete in internirance v taborišču Sigmundsherbergu določeni preostali zavitki z jestvinami lahko odstopijo nemško-avstrijskemu Rdečemu križu, ki naj jih brezplačno razdeli med dunajsko stradajoče prebivalstvo. Predsednik je sporočil županu dr. Weiskirchnerju, naj ukrene vse potrebno, da se čimprej prevzamejo in odpelejo ti zavitki.

Nemški poslanci se psujejo.

Dunaj, 20. (Lj. k. u.) Po po očilu listov je v eni zadnjih sej državnega sveta prišlo med poslancema Teufom in državnim tajnikom za vojne zadeve do ostrega spopada, v katerem je Teufel razžalil državnega tajnika. V predzadnji seji nemško-avstrijske narodne skupščine je nastal konflikt med državnima svetnikoma Wolfom in Teufom. Le-ta je Wolfu očital njegovo postopanje pri nekem glasovanju, na kar je Wolf odgovarjal s psovkami. Teufel je poslal nato Wolfu svoje zastopnike.

Italijani in Mađzari.

Il Resto del Carlino z dne 15. t. m. prinaša znamenito izjavo grofa Karolyja, ki je dejal: Glede prihodnjih odnošajev med Italijo in Ogrsko upa, da bodo dobri. Stara Ogrska je bila od našega orožja pobita in pokopana od sedanje republike. Mi smo oni, ki imamo največji interes na tostranski obali Adrije, na tem, da gornjo z vami prijateljske stike in da ne pridemo z vami do razpora. Mi hočemo imeti vsaj en ekonomičen izhod na morje, nočemo, da bomo obdani s kitajskim zidom in imamo tisočkrat rajši vas Italijane kot pa Hrvate.

Mažarska vojska.

Badimpešta, 20. dec. (Lj. k. u.) Kakor poroča »Pester Lloyd«, so ogrske občine od Galante do Aranyos-Marota sklenile zvezo za boj in odboj, da branijo svoje rojstne kraje zoper Čeha do zadnje kaplje krvi. Vsa čehoslovanska vojska na Zgornjem Ogrskem se zbere v Ruttki, da odkoraka od tam proti Košicam.

Nemčija.

Ententa — Nemčiji.

Berlin, 19. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: V včerajšnji plenarni seji mednarodne komisije za premirje v Spaaju je zastopnik nemške vlade izročil noto, v kateri prosi Nemčijo, naj se nemudoma odpravijo omejitve prometa med zasedenim ozemljem in ostalo Nemčijo. Nota izjavlja, da ni samo v nemškem interesu, ako se v Nemčijo čim prej vrnejo redne razmere. Narodna skupščina bi se predvsem pečala s tem vprašanjem. Ker pa je na Renovem levem bregu ozemlje izprto, je izvršitev rednih volitev in potrebnih priprav za narodno skupščino nemogoča. — General Nudand je odgovoril, da je važnost volitev nesporna in da se izvršitvi rednih volitev ne bodo delale zapreke. Treba pa bi bilo vedeti, kaj naj se razumeva pod izrazom »prosti promet z ozemljem na levem in desnem bregu Renovem«. Zastopniki Nemčije so obljubili, da bodo v tem pogledu podali natančnejša pojasnila.

Volitve v Nemčiji.

Berlin, 19. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: V današnji seji nemške državne konference delavskih in vojaških svetov na Nemškem se je v veliko večino ob pritrujanju večine in ugovarjanju manjšine sprejel predlog člana Cobena (Reuss), da naj se volitve v narodno skupščino vrše 19. januarja 1919.

Stavke na Nemškem.

Berlin, 19. (Lj. k. u.) »Vorwärts« poroča o stavki tiskarjev, da so tiskarji tvrdili Scherl in Ulstein ter Mosse zahtevali povišanje tedenske mezdje od 79 na 120 mark. Zastopniki tvrdijo, so jim prvotno ponudili 15 mark tedenske doklade in so zahtevali sprejetje te ponudbe tekom petih minut. Odgovora niso dobili. Vsled tega današnji jutranji listi niso izšli, ravnotako tudi ne večerniki omenjenih talozb.

Nemški boljševiki v Rusiji.

Berlin, 20. dec. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: Nemški revolucionarni delavski in vojaški sveti v Petrogradu so pri zavezniških vladah brezlično protestirali proti pogojem za premirje in mir, naloženim nem. narodu po ententi. Ne da bi se razpravljalo o vsebini tega protesta, se more reči, da se nemški narod in nemški vojaški in delavski sveti ne strinjajo s to izjavo, ki jo bo imela ententa kot nov doraz za delovanje nemških boljševičkih agencij v Rusiji.

Razna poročila.

Češki kurir iz Bolgarije v Zagrebu.

Zagreb, 20. decembra. Dopsnik »Narodnih listov« in tajnik češkega narodnega sveta v Sofiji dr. Jaroslav Urban potuje kot kurir bolgarske vlade v Prago. Razen uradnih spisov je prinesel s seboj obširno korespondenco Jugoslovancev v Bolgariji njihovi družini, kakor tudi poročila o jugoslovanskih vojakih v Odesi in Srbiji.

Bratianova vlada v Rumuniji.

London, 19. (Lj. k. u.) Reuterjev urad je izvedel iz Bukarešte, da je Bratianu dobil naročilo, naj sestavi novo vlado. Bratianu postane zunanji minister. V kabinet vstopi tudi Tare Jonescu.

Bogata žetev v Ameriki.

Amsterdam, 19. (K. u.) Nizozemski novinarski urad »Radio« poroča z dne 16. t. m. iz Washingtona, da bo po cenitvi poljedelskega sveta žetev zimske pšenice najbogatejša, kar jih dezela pozna. Pričakujejo pridelok 765 milijonov pušljev.

Joffre.

Pariz, 20. dec. (Lj. k. u.) Včeraj se je izvršilo slovesno imenovanje bivšega francoskega generalisima Joffre-ja za člana francoske akademije.

Spanija.

Madrid, 19. dec. (Lj. k. u.) Kakor javljajo listi, je sinoči odptoval ministrski predsednik Romanos z dvema uradnikoma ministrstva za zunanje stvari za več dni v Pariz. Po oficijozni noči je predsednik Wilson povabil grofa Romanonesa v Pariz. Grof Romanos ne bo konferiral samo s predsednikom Zedinjenih držav, marveč tudi s francosko vlado in z zastopniki angleške in italijanske vlade o mednarodnih problemih, ki zanimajo Španjo, in o novem svetovnem redu. Potovanje ministrskega predsednika je posebno važno za zunanjo politiko Španje. Vsi časniki so odobravalji to poročilo in izjavili, da je to osebni uspeh ministrskega predsednika.

Madrid, 17. dec. (Lj. k. u.) Včeraj objavljeni kraljevi dekret je začasno odgodil seje kortezov (poslanske zbornice).

Slovenci! Jugoslovani!

NEVARNOST,

da odtrgajo našemu narodnemu telesu Trst, našo solnčno Goriško, velik del Kranjske in velik del slovenske Koroške, je velika. Nasprotniki delajo z vsemi silami. Naše ljudstvo v zasedenem ozemlju ječi in trpi pod težo tujega jarma.

Sovražnik ne sme dobiti niti kosčka naše zemlje, ki je del našega telesa, naše srčne krvi in predpogoj našega narodnega in gospodarskega življenja.

Glede naših krajev, ki so sedaj zasedeni po Italiji, ni mogoče noben kompromis. Povemo še enkrat celemu svetu na tes glas, da mora zadnja jugoslovanska vas pripadati Jugoslaviji.

Od našega oficijalnega zunanjega zastopstva zahtevamo, da zastavi v ta namen vse sile.

Z ozirom na ta položaj se vrši v nedeljo, dne 22. decembra ob 10. dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«

PROTESTNI SHOD,

na katerega pridite

vsi,

da poveste svetu in celi jugoslovanski javnosti, kako ljubite svojo trpečo domovino.

Z resnico na dan!

Rad ustrožem pozivu »Slovenca«, da spravim na dan resnico o oni pridigi v župni cerkvi v Radgoni dne 16. junija. Tem raje pišem te vrstice, ker sem bil takoj drugi dan po objavi »Prvih žrtve za Jugoslavijo« sam osebno s svojim popravkom pri g. uredniku »Slovenskega Naroda«. Opisal sem mu vse. Samo imena onega vojnega kurata se ne spominjam več; a dogodek mi je tako živo pred očmi, kakor takrat dne 16. junija. G. urednik pa je zahteval od mene ime onega vojnega kurata, češ da šele potem priobči popravek. Naj to stvar tedaj poslušam v »Slovenca«. Bila je sledeča: 16. junija 1918. l. sem peljal slovenski batalion v župno cerkev k maši in pridigi. Drug častnik je peljal Italijane. Sedel sem v prvi klopi pred prižnico, tako, da sem lahko slišal in videl vse. G. vojni kurat je pridigoval v slovenskem jeziku čisto navadno cerkveno pridigo. Proklinjal in sramotil ni nikogar. Italijani, ki pridige niso razumeli, so sedeli večinoma v klopih in na tleh ter — drekali. Po nesreči spravili so, da mu je s stropa padlo nekaj na glavo, sicer je bil pa že prej sumljiv zmedenosti je v tem hipu nenkrat znozel neki poddesetnik III. nadomestne stolnice, Italijan. Planil je kvisku iz sanj in zakričal. Posrečilo se je štirim blizu stoječim vojakom, da so ga ukrotili in odpeljali v bolnišnico sobo, kjer so zdravniki konstatirali, da je mož res zblaznel. — To pa je bilo dovolj vzroka, da so se zbudili tudi drugi dremajoči. Niso razumeli, zakaj se gre. Slišali so le krik in lomljenje stropov pri baldahinu, kjer so krotili norega. Začeli so kričati vsi in drveti iz cerkve, vsi zbegani, vsi prestrašeni. »Gori, revolucion, cerkev se podira, bežite, rešite se« — vse mogoče so kričali ubogi zbegani vojaki. G. vojni kurat je stal čisto mirno — kakor izklesan na prižnici in se ni ganil — ker od začetka tudi on ni vedel, zakaj gre. Skočil sem na klop in začel kričati vojakom, naj ne derejo k vratom, naj se vrnejo na prostore, da ni nič itd. Bili so grozno prestrašeni, vendar so se počasi začeli vračati na svoje prostore. Zunanje cerkve sta zbrala v vrsto vojake poročnik Heinisch in stotnik Mühlhofer, ki je prišel na pomoč. Vrnili so se vsi in zopet napolnili cerkev do zadnjega kćička. Nato je g. vojni kurat v slovenskem in italijanskem jeziku v lepih besedah razložil vojakom, radi česa so se vsi tako preplašili, naj bodo drugači pri podobni priliki v življenju — bolj možati. — Sklenil je svojo pridigo in odšel maševat. — To vem, da je bil g. kurat Slovenec in navdušen Slovan in ni nikdar ne preklinjal ne sramotil onih vojakov, ki so bili ustreljeni. Zato me je oni članek v »Narodu« tudi tako presenetil in pa razburil. G. dr. G. Radgonski pač ni bil navzoč in se je malo zmotil — drugič naj pa prevdari, kaj piše.

Škof Fran. rez. poročnik 97. pp., učitelj.

Op. uredništva. G. poročnik Škof nam je povedal, ko je bil osebno v uredništvu, da so bili tiste dni vsi vojaki silno zbegani in preplašeni vsled grozne justice in brezobzirne izvršitve smrtnih obsodb celotno čisto malo ali nič prizadežani. Vsled tega je razumljiva tudi panika, nastala v cerkvi.

Iz drugega vira pa smo izvedeli, da je uboge žrtve samovoljne vojske justice pripravljali na smrt in jih spremljali na morišče vojni kurat kapucinski pater Valerijan. Vsled svojega človekoljubnega nastopa — kot duhovnik, kristjan in človek — napram na smrt obsojenim revežem je bil osumljen hudodelstva veleizdaje in punta, vržen v preiskavo ter takoj prestavljen za kazen v Rumunijo. Ni pa p. Valerijan bil oni kurat, ki je tedaj v cerkvi pridigal. Dejstvo je dalje, da je zverinski polkovnik zmerjal v smrt koraka, poče obsojence s »svinjami« ter da je grozil po eksekuciji tudi pateru, ki je moral takoj zapustiti Radgono. Tega g. dr. Radgonski ni povedal, ker morda ni vedel. Naj pove to svoji javnosti sedaj, če mu je kaj do resnice, in pa podpis se naj! Le tako je mogoče doznati popolno resnico.

Jugoslovanski pešpolk št. 17.

Ko so nam prvi dnevi listopada na tirolski fronti donajali vesele novice, se je že vse moštvo polka veselilo, da bo po tako dolgem času vendar božične praznike praznovalo pri svojih v ljubi domovini. Vendar se jim želje nišo izpolnile. Ko se je polk koncem vinotoka nahajal v počitku v vasi Chiesa na tirolskih hribih, je prišlo 1. listopada povelje, da mora zopet odkorakati v postojanke. Moštvo je videlo, da druge čete, kakor n. pr. Mažari, gredo domov, zato se je ustavilo in ni hotelo iti še enkrat v postojanke, še zadnje dneve vojne iskat smrt. Dne 2. listopada pride novo povelje, da hoče celi polk s častniki vred po najkrajši poti iti v Ljubljano. Moštvo, ne vedoč, kaj se vse godi, je bilo razveseljeno, da res gre domov. Ali veselje se jim je spremenilo v žalost. Ko smo 3. listopada došli v okolico Tridenta, smo zvedeli, kje so italijanske čete, in tako je bila usoda polka zaključena 4. listopada. Tega dne je šla naša deputacija z g. vojnim župnikom Škrjancem in dvema častnikoma do italijanskega poveljništva, da nam dovoli prosto pot v domovino. Obljubo smo dobili, besede pa niso držali. Tako smo 4. listopada korakali preko Tridenta v Rivo ob Gardskem jezeru, kjer se sedaj polk nahaja.

Moštvo, ko je zvedelo, da se je dovolila prosta pot, je orožje in avstrijske znake odložilo ter jih nadomestilo s kokardami. Ljudstvo jih je pozdravljalo. Ko se je polk v Tridentu ustavil, mu je italijansko vojaštvo pot delalo, ker drugače ne bi zamogli korakati; bila je namreč grozna gnječa, kakršne nisem še videl v nobeni ofenzivi. Vojaštvo je bilo vse mešano z italijanskim. Godba polka je na trgu della Stazione zaigrala »Hej Slovani«, »Lepa naša domovina« in druge stranke in druge slovenske himne med velikim odbrava-

njem. Polk je italijansko vojaštvo pozdravljalo, ker so nas imeli za Čehe. Potem smo odkorakali in smo v treh dneh prišli v Rivo. Med potjo je vedno godba igrala in bili smo od ljudstva pozdravljeni.

Prve dni v Rivi je bilo žalostno, potem smo se pa počasi privadili. Dne 12. listopada smo proslavljali našo svobodo ter obljubili našemu praporu (trobojnici) zvestost. Ganilo nas je, ko nam je naš vojni župnik govoril. Potem smo razvili prapor, godba zaigra »Lepa naša domovina«, vse je bilo ganjeno. Vsakemu ostane to v spominu, ker daleč od domovine smo praznovali našo svobodo. Istega dne je prišel italijanski general z eno stotnijo italijanskega polka št. 28 in zastavo, ki se je pobratila z našim praporom ter dobila venec in trobojnico. Italijanski general nas je jako pohvalil. Po paradi nas je prišel pozdravit g. dr. Pivko, stotnik v italijanski armadi. To je bilo zopet navdušenje!

Začetkom grudna je umrl eden naših vojakov v Rivi. Daleč od domovine smo mu izkazali zadnjo čast in sočutje, da se ne more vrniti k svojim. Gosp. vojni župnik Škrjanc je govoril ob odprtem grobu govor, mi pevci smo mu pa zapeli »Nad zvezdami« in »Blagor mu«. Godba je igrala žalostinke. Civilno ljudstvo je jokalo, kakor tudi naši in italijanski vojaki, kajti vsak si je mislil: Ni mu dano, da bi šel k svojim v domovino, temveč mora ostati daleč v tujini.

Moštvo hodi na delo, ki ni naporno. Za drugo se nima pritožiti. Hrane je dovolj in stanujejo po vojašnicah, tako da se jim ne godi slabo.

Pri polku se nahaja vse moštvo, razen nemških častnikov, katero je bilo že pri polku koncem vinotoka, in čaka, da pride povelje, da odidejo v domovino.

Ko sem odhajal od tam dne 8. t. m., so vsi izražali pozdrave in veseli Božič svojim v domovini.

Kar! Premru, Ljubljana, Ciril-Methodova ul. 19/II.

Dnevne novice.

Socijalna demokracija je začela boj proti krščanskim socialnim strokovnim organizacijam, ki jih hoče iztrebiti in krščansko delavstvo prisiliti, da se organizira v socialno-demokratskih organizacijah — vse to menda po načelu svobode. Gospodje v socialno-demokratskem vodstvu morda menijo, da lahko že zavzejo demokratsko načelo ter da bodo lahko začeli izvrševati socialistično diktaturo po vzorcih iz Rusije in Nemčije. Krščansko socialno delavstvo pa se ne bo dalo terorizirati od njih in že sedaj lahko povemo, da bo v boju za svobodo krščanskim delavskim organizacijam stalo vse naše krščansko ljudstvo. Gospodom okrog »Napreja« pa povemo še, da za ta boj ne rabimo prav nobene militarizma, ker smo proti vsaki surovi sili, najsibito to militaristična, socialistična ali kapitalistična. Povemo jim pa še tudi, da v boju za delavske pravice pri nas ni obogatel ne naš pokojni voditelj dr. Krek in ne noben njegovih učencev. — Tedaj gospoda, pazite in ne vsiljujte našemu delavstvu boja, ki bo v škodo le delavskim vrstam. Svobodne in pravične demokracije zahtevamo! To pa brezogojno!

Nabiranje za srbsko siročad izborna napreduje. Tako iz srca radi niso kmalu darovali naši ljudje, kakor to pot. Ganljivo je, da tudi neimovitejši sloji, celo posli, hité s svojimi prispevki. Nabralo se je doslej 1539 kosov perila, oblačila in obutele, po največ docela novega. Nabiralne pole za denar še krožijo, po deželi. Narodni sveti šele organizirajo, vendar je odboru tudi dospelo v denarju nad 13.000 K. Obutele se naroči 8000 parov.

— Odgovor kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je povodom proslavlja ujedinenja poslala naslednji brzojavni vdanostni pozdrav: Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, zastopnica trgovine, industrije in obrti v Sloveniji izraža ob nadvse pomembnem narodnem prazniku iskrena čustva sreče in navdušenosti, da se je izvršilo ujedinenje celega troedinega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev pod reglantom Vaše kraljeve Visokosti. V Proglasu Vaše Visokosti poudarjena načela svobode, bratstva in resnične demokracije so tudi ona načela, katerih uveljavljenje kar najbolj pospešijo trgovini in industriji ter obrti prost razvoj, izčrpajoč vse razvojne možnosti na korist celemu narodu. S čutom posebne hvaležnosti pa nas je navdalo tolažilno zagotovilo kar najodločnejše branitve celega našemu troedinemu narodu po vsej pravici pripadajočega ozemlja, zlasti tudi za našo trgovino, industrijo in obrt prevažnega jugoslovanskega Primorja, Trsta, Goriške, Istre. Živela ujedinenje Jugoslavija, živel kralj Peter, živel prestolonaslednik Aleksander! Na ta pozdrav je zbornica prejela brzojavni odgovor od šefa dvorne pisarne, ki se glasi: »Sporočam Vam iskreno zahvalo in pozdrav Njega Veličanstva kralja Petra in Njegovega Visočanstva prestolonaslednika regenta Aleksandra za Vašo iskreno, narodnega čuta prežeto pozdravno brzojavko. Po Načelnem nalogu. Šef dvorske kancelarie. Balugdzija.« Še posebej pa je odgovoril prestolonaslednik Aleksander z naslednjo brzojavko: »Hvala za udanostno pozdravo. Vaše gospodarstvo stoji pred velikimi nalogami in uverjen sem, da bo Vaša zbornica sodelovala pri gradnji naše gospodarske moči. Pozdravljam slovenske obrtnike, trgovce in industrialce. Aleksander.«

— Osebna vest. Inž. kemika Henrika Mohorčiča, asistenta na c. kr. kemijskem preizkuševališču v Gradcu, je poverjenik za kmetijstvo začasno imenoval ravnateljem kmetijsko-kemijskega preizkuševališča v Mariboru ter je obenem odločil iz službe dosedanega ravnatelja inž. kem. dr. N. Zacharijadesa in asistenta inž. kemika K. Čzaka.

— Imenovanja. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogoustanje, imenuje Tomaža Kuperja za začasnega učitelja v St. Jakobu v Rožu. Janez Mack je odpuščen iz službe nadučitelja v Kapli na Dravi in je imenovan na njegovo mesto začasno Josip Macarol, šolski vodja na Vojšičici. Julij Majer je imenovan začasno za učitelja in šolskega vodjo v St. Janžu v Rožu. Francišek Škof je dodeljen v začasno službovanje kot šolski voditelj k Mariji na Zilji pri Beljaku.

— Zadrugam, ki niso vključene pri nobeni zvezi. Narodna vlada SHS v Ljubljani poverjeničstvo za finance (Poljanska cesta 2), pozivlja v njihovem lastnem interesu vse zadruge (posojilnice), ki niso vključene pri nobeni domači zvezi (centrali), da čim prej izkažejo poverjeničstvu kolikor zanesljivo mogoče ter lečeno po naslednjih kategorijah, a) in b), vse njih premoženje, ki je bilo dne 31. grudnia t. l. naloženo, a) v avstrijskem vojnem posojilu vseh vrst in emisij, b) v drugih državnih papirjih, izdanih od bivše avstrijske države. Če se stanje dne 31. grudnia t. l. brez težkoč ne da ugotoviti, izkaži se to premoženje po drugem, navedenemu dnevu kolikor mogoče bližnjem terminu, ta pa v izkazu izrecno označi.

— Zadruga zveza v Ljubljani se enkrat pozivlja vse svoje članice v njih lastnem interesu, da takoj pošljejo seznam avstrijskih vojnih posojil (vrsta in emisija) ter drugih državnih papirjev, ki so bili izdani od bivše avstrijske države.

— Narodni praznik na Jesenicah. Uspel je nad vse pričakovanje lepo. V petek, na predvečer se je vršila bakljada in slavnosten obhod z godbo kat. del. društva na čelu. Udeležili so se ga zastopniki vojaštva, javnih uradov, fantje in dekleta v narodnih nošah i. dr. V soboto dopoldne je imela ljudska šola (tudi nemška) slovesno sveto mašo in nato slavnosti v šoli. Zvečer je gledališko društvo Jesenice pri »Jelenu« na Savi uprizorilo J. Spičarjevo najnovejšo delo »Domjanko«, alegorično sliko v petih dejanjih. Ob tej priliki je imel g. dr. Kogoj slavnostni govor, gospod gerent Humer pa je prebral brzojavni pozdrav jeseniške občine Nj. Veličanstvu kralju Petru I. in regentu Aleksandru. Vsa prireditve je izborna uspeła, posebno igralci so v igri, ki bo brezdolno šla po vseh jugoslovanskih odrih, res zelo zadovoljivo rešili svoje vloge. O igri sami pozneje pri besedi. Igra se je v nedeljo popoldne ponovila. — V nedeljo dopoldne je bila v cerkvi slovesna orkestralna maša, katere so se udeležile vse korporacije, društva in javni ter vojaški uradi. Čudno se nam zdi, da je socialno-demokratska stranka ravno med slovesno službo božjo priredila na Savi shod. Mislim, da bi za to lahko našli drugi čas. Zvečer je kat. del. društvo v svoji dvorani priredilo slavnostno akademijo. Oba slavnostna govornika gg. dr. Kogoj in pesnik dr. Joža Lovrenčič sta v izbornih govorih dala duška vsemu veselju in radosti prebivalstva. Slavnost je zaključila alegorična slika iz dramske pesnitve Petra Preradoviča: »Kraljevič Marko«, ki je krasno uspeła. Posebno je ugajalo kolo vil. Zelimo, da bi nam še večkrat uprizorili kak tak prizor.

— Domžale. »Takega praznika še ni bilo v Domžalah, kar živim,« se je izrazil priprost kmetič, ko je gledal naš spoved, in res je imel moč prav. V nedeljo, dne 15. t. m. se je zbrala v bajno razsvetljeni domžalski cerkvi šolska mladina, izobraževalno društvo, Marijina družba, gasilstvo iz Stoba in Domžal, železnici, Orli in Sokoli, narodni in občinski odbor ter mnogo naših Domžalk in Domžalcev v narodnih nošah. Sv. mašo je daroval g. župnik Fr. Bernik. Po sv. maši se je pomikal sprevod po Stobu in Domžalah. Otvorili so ga jezdec v narodnih nošah, Orli in Sokoli, šolska mladina z zastavicami v roki, domžalska godba, narodni in občinski odbor, dekleta in fantje v narodnih nošah, gasilci ter mnogo narodnega občinstva od blizu in daleč. Sprevod se je končal pred šolskim poslopjem, kjer so deklamirali trije šolski otroci pesmice: »Trozveznica«, »Slovenka sem« in »Moj dom«, narkar je v kratkem in jedratem nagovoru nadučitelj Odlasek razložil pomen današnjega slavlja. Nato je prebral g. tovarnar Fr. Cerar brzojavko regentu Aleksandru. Popoldne ob 4. uri je priredila domžalska godba promenačni koncert pred pošto, kjer so narodna dekleta pobirala prostovoljne doneske narodnega davka. Slovenske Domžale ne pomnijo takega sprevoda, navdušenje je bilo velikansko, skoro raz vse tudi tirolske hiše so višele narodne trobojnice. Da se je pa to vse vršilo v kar najlepšem redu, gre hvala v prvi vrsti narodnemu odboru in neumornemu njegovemu predsedniku g. tovarnarju Fr. Cerarju.

— Ihan. Tu smo v nedeljo, dne 15. t. m. na zelo lep in slovesen način proglasili ujedinenje Jugoslavije. Vršil se je dopoldne svečan obhod vsega ljudstva: Orli, izobraževalno društvo, dekleta v narodnih nošah, šolski otroci, na čelu vsem občinski zastop in velika množica ljudi. Popoldne smo v društveni dvorani imeli lep in slovesen shod z govorom in petjem. Dekleta so prišla tudi na shod v svojih lepih narodnih nošah. Bil je to zff Ihan veličasten dan.

— Občni zbor društva slovenskih profesorjev se je vršil v nedeljo, dne 15. t. m. dopoldne in popoldne. Takoj ob otvoritvi je zbor poslal pozdravno brzojavko kralju Petru I. in regentu Aleksandru. — Odposlali so se tudi brzojavni pozdravi bratskim društvom v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Splitu. — Občni zbor se v imenu poverjeničstva za uk in bogoustanje iskreno pozdravlil nadzornik dr. Beziak; zbadilo se je prvič, da je višja učna oblast pozdravila društvo. — Sedila so občinska poročila predsednika in odbornikov. Predsednik se je zainvalil vsem činiteljem, ki so podpirali društvo duševno in gnotno: ravnateljstva I. SHS gimnazije in deželnega muzeja, dalje denarnim zavodom: Kmetijski posojilnici za ljubljansko okolico, tržaški, ptujski in južnoštajerski; neimenovanemu rodoljubu iz Ljubljane za velikuodni dar 50.000 K (ki je postal ustanovitelj posebnega knjižnega fonda). Toplo se je zahvalil ob tej priliki tudi brezokofu ljubljanskemu, brez čigar prve slovenske gimnazije v St. Vidu ne bi sedaj, ko smo takorekoč čez noč dobili slovenske srednje šole, imeli vseh srednješolskih slovenskih učnih knjiž. — Poročali so: tajnik dr. Debevc, blaginik tov. Maseli ter personalni referent tov. Jeran. — Popoldne se je razpravljalo o predlogih tov. dr. M. Pirca (Maribor), dr. Koruna (Ljubljana), dr. Smidka. Sprejel se je tudi predlog prof. Vadajala glede koordinate primernih moči v društveni odber. — Sestavila se bo zbornica na vlado SHS. — Odselke bodo sklicali v najkrajšem času: odsek slavistov dr. Debevc, klasičnih filologov tov. Hočevar, modernih filologov dr. Gregorin, zgo-

dovinarjev dr. Zmavc, matematikov tov. Ma-zi. V vseučiliško komisijo se odposljaljo: dr. Debevec, dr. Grošelj, dr. Kušar. — Končno se je vršila volitev; izvoljen je bil kot predsednik dr. Zmavc; v odbor pa so bili voljeni tovariši: dr. Debevec, Jeran, Presl, Maselj, rav-natelj Bvč, Osana, dr. Samsa, Pavlič, kot namestniki Gnjazda in Sodnik in kot pregled-niki računov dr. Kušar in Mazi. Natančneje tiskano poročilo o tem občnem zboru se pre-dloži slovenski javnosti vsaj do 15. januarja prihodnjega leta.

— **Osrednje društvo poštne uradnice na slovenskem ozemlju**, ki se je ustanovilo dne 12. t. m., vabi vse poštne uradnice k čim naj-številnejšemu pristopu. Prijave sprejema taj-nica društva pristna adjunktinja Karla Modic, Ljubljana 1.

— **Narodna vlada SHS**, poverjeništvu za narodno obrambo je imenovala: poročnikom pri ljubljanskem pešpolku čast. nam. g. Edo Delaka, računskim poročnikom čast. nam. g. Andreja Slaparja in evidenčnim asistentom čast. nam. g. Jožefa Jernejčiča. — Iskreno čestitamo.

— **Poziv**. Onega, ki je v preteklem tednu vzel iz klubove sobe »Delavskega doma« mo-jo violino s črno skatljivo vred, pozivljam tem po-tom, da jo takoj prinese tja nazaj, ali mi jo drugače vrne, ker bom sicer proti njemu na-stopil sodno pot. — Slavko Savinšek, Je-senice.

— **Tovariše Maksa Pavlina**, doma iz Čr-nomlja na Dolenjskem, prosim, da mi sporo-če, ako je komu kaj znano o njem. Bil je vjet na Ruskem, nazadnje je delal na kmetih v bližini njegovega prejšnjega bivališča, Ekate-riinoslavka gubernija, Stancija, Mandrikina, Voznosenski rudnik; šahta št. 21. Oglasil se je zadnjikrat pred izbruhom ruske revolucije. Vsako tudi najmanjše sporočilo prosim proti povračilu stroškov na naslov: Maks Pavlin, višji živinozdravnik, Črnomelj, Dolenjsko.

— **Izventarilarične udobnosti na železni-čah za leto 1919**. O tem razglasa poverjeni-štvo za promet vsem železniškim in civilnim uradom ter prizadetim posameznikom slede-če: V sporazumu z vsemi Narodnimi vlada-mi bivše Avstrije in s privatnimi železnicami ostanejo vse udobnosti v osebnem in blagov-nem prometu po dosedanjih predpisih v pol-ni veljavi še do 31. marca 1919. Vsi trajni in službeni izkazi za prosto vožnjo ali za vožnjo po znanih cenah, ki so bili izdani za veljavo do preklica ali do 31. decembra 1918, veljajo torej avtomatično v celotnem ozemlju bivše Avstrije še do 31. marca 1919. Novi izkazi se izdajajo tudi samo za to dobo. Razveljavijo se pa z dnem 31. decembra 1918 popolnoma: 1. vsi uradni letni prosti listki za uradnike biv-šega železniškega ministrstva, generalnega nadzornišva in poštnege oddelka v bivšem tr-govinskem ministrstvu na Dunaju; 2. avstrijsko-ogrski zvezni listki; 3. letni izkazi za vož-njo po posebno znižanih cenah za člane bivše avstrijske gosposke zbornice in bivšega že-lezniškega sveta na Dunaju, in 4. trajni vozni izkazi, izdani za čas vojne. Dosedaj predpisa-ne (legitimacije) izkaznice in druge tiskovine ostanejo do preklica v veljavi in se dobavljajo enakokat doslej. Izkaznice se podaljšujejo po dosedanjem načinu.

— **Visokošolci**, ki so primorani nadalje-vati svoje študije v inozemstvu ter so navezani na podporo Narodne vlade, se pozivljajo, da takoj vložijo tozadevne prošnje pri pover-jeništvu za uk in bogočastje vlade SHS v Ljubljani.

— **Kako se skrbi za naše invalide**. Dne 16. decembra je bil v Kamniku na nekaki pre-gledbi pri zdravniku dr. Lapajnetu invalid Pa-vel Hribar, doma s Palovič št. 16. Imenovan invalid ima v zapestju prestrlelno desno ro-ko in je za svojo obrt, bil je preje tesar, po-polnoma nesposoben. Zdravnik dr. Lapajne ga ni prav nič pregledoval, ampak mu je rekel, da je za delo sposoben. Zraven pa je prista-vil, da naj zanj skrbi stara Avstrija, za katero se je boril. Tako se postopa z reveži invalidi! Teja slučajna menda ni potreba komentirati.

— **Vrednost naše krome**. Francozi plaču-jejo za 2 kroni 1 frank, Italijani pa zahtevajo za 1 liro 2 K 50 vin.

— **Kranjsko deželno mesto za dobavo kladne živine** nam je poslalo nekaj popra-vek z ozirom na našo vest, da je kupčija s teleti in prašiči sedaj prosta. To »Kranjsko deželno mesto« pravi, da mu s takimi vestmi zelo škodujemo in ljudstvo begamo in naj bi se poprej informirali pri tem »deželnem me-stu«. Nato to »mesto« ugotavlja, da kupčija s teleti si ne prista in da je še vedno pover-jena izključno le »Vnovčevalnici za živino in mast v Ljubljani«. — K temu ugotavljamo pa tudi od svoje strani, da je kupčija s prašiči in teleti res prosta in da ni naša stvar ravnati se po informacijah tega »deželnega mesta«. Da je saj to pot bilo »pomotno« informirano. Da je ta urad s tem tudi oškodovan, za to se za-nimati ni naša stvar.

— **Drzna lopovščina** se je zgodila dne 10. t. m. na glavni cesti v Šiški. Med 6. in 7. uro zvečer je peljal Rus Ivan Mašin s parom konj, nizkih belcev, iz mesta. Sredi Šiške ga usta-vlja nek štabni narednik, visoke postave, po-dolgovatega obraza v dolgem plašču in še drug narednik, majnen, širokih prsi in črnih malih brk. Zahtevala sta takoj s strojim gla-šom legitimacijo od voznika; ko jo ta pokaže, izjavita, da ni veljavna, vržeta Rusa z voza, se vsedeta na voz ter oddirjata proti St. Vidu. Rus teče do svojega poveljstva, javi tam za-devo, vzame nato konja rjavca z rgiom (dvo-kolesnim vozikom) ter dirja za njima proti St. Vidu. Onkraj St. Vida ju dohiti. A ko ga spoz-na, nameri štabni narednik nanj s puško, narednik pa stopi z voza ter mu nastavi bajonet na prsi, ter zahteva, da takoj stopi z vo-za. Rus, ki je bil brez orožja, se je udal, na-ka je narednik skočil na voz. V diru sta oba lopova pognala proti Gorenjski. Kdor zamore podati oblastvom v navedenem slučaju kake vesti, naj to stori takoj pri bližnji orožniški postaji. — Ob tej priliki se občinstvo opozar-ja, da naj v dvomljivih slučajih od oseb v vo-jški obleki zahteva legitimacijo. Vsaka voja-ška oseba, ki dobi kake službeno nalogo, dobi od svojega poveljstva tudi legitimacijo, pis-meno pooblastilo, v katerem je natanko po-jasnjeno, kaka službena dejanja da sme izvr-šiti. Občinstvo naj bo previdno, da ne obse-di. V dvomljivih slučajih naj naprosi vedno priče, posebno pa občinske može ali orožni-štvo. V slučaju izvrševanja prestopka ali hu-dodelstva pa naj ga precej in takoj javijo orožnikom. Le ako vsa sodelujemo, bo mogoče tako in podobna nezgodstva zatreti. SHS šta-tijsko poveljstvo v Ljubljani.

— **Prodaja barak v Smartnem ob Savi**. Trgovski in obrtniški zbornici se naznanja, da se bodo v ponedeljek, dne 23. t. m. prodajale v Smartnem ob Savi (občina Moste) na javni dražbi lesene barake, 14 po številu. Kupnino bo položiti takoj v gotovini. Začetek dražbe ob 9. uri zjutraj. Komisija se snide ob tri čet-rti na 9. uro v Smartnem pri barakah.

— **Iz italijanskega ujetništva**. Rasteiger Bogdan piše iz Italije sledeče pismo: »Draga mati! Ujet sem od 3. novembra. Po dolgem potovanju smo dospeli v Cittaducale, mal kraj v bližini Gran Sasso d'Italia. Videl sem Bre-scio, Florenco, Livorno, Parma, Pisto in Rim ter nekaj drugih mest in krajev. Internirani smo v lepo opremljeni gozdarski šoli. Podoba-na je salezijskemu zavodu v Ljubljani. Ima-mo mehko posteljo in dovolj jesti. Skupaj smo le Jugoslovani. Z menoj sta Škrinjari, učitelj iz Ljubljane, Tuma iz Gorice ter veliko drugih Slovencev. Domov pridemo kot jugoslovanski častniki.«

— **Kdo ve kaj o Andreju Ciglič iz St. Florjanja pri Gorici**, ki je služil pri 4. trd. top. polku ter bil v Przemyslu vjet? Zadnjikrat je pisal 7. oktobra 1917 iz Bošante, v Stavropel-ski guberniji, kjer je delal pri Hutaru Izako-vu. Poročila naj se pošiljajo na Stefaniju Ci-glič, Rožna doina šte. 160 pri Ljubljani.

— **XI. razredna loterija** se je priznala kot skupna last vseh narodnih držav. Vlade teh držav so o tem obveščene in bodo fotovo zastavile ves svoj vpliv pri prodaji teh srečk. Zrebanje I. razreda se je vršilo 11. in 12. decembra po igralnem načrtu. Zrebanje 2. raz-reda se bo vršilo 14. in 16. januarja 1919. Ce-na srečke je: cela 80 kron, polovica 40 kron, četrtina 20 kron, osmina 10 kron. — Srečke prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljublja-ni in njeve podružnice v Celju, Celovcu, Tr-stu, Splitu in Sarajevu.

Ljubljanske novice.

Bataljon 4. srbskega pešpolka v Ljubljani. Jutri dopoldne, ura še ni znana, pride v Ljubljano bataljon 4. srbskega pešpolka, ki je bil doslej v So-lunu, nadalje dopotuje istočasno iz Za-greba srbski polkovnik Milan Pribi-čević in šest srbskih vojaških misij.

Ij Sozalie mesta Prage ob Cankarjevi smrti. Predsednik upravnega odbora glavnega mesta Prage poslal je mestnemu zupanstvu sledeče pismo: V imenu predsedstva upravne-ga odbora mesta Prage in v lastnem imenu iz-rekam najtoplejšee sočutje in narodnim žalova-njem ob smrti pesnika Ivana Cankarja. Na prositvi nove dobe je onemel v njem glasnik idealov, kateri ostanejo vodniki narodu v no-vem poletu k svobodi. Predsednik dr. Samal.

Ij Narasčaj šentjakobskega Orla prične z redno telovadbo v četrtek po novem letu, dne 2. januarja v šolski telovadnici na Prulah. Starši šentjakobske in trnovske župnije svoje dečke lahko še priplase jutri dne 22. decem-bra ali pa jutri teden 29. decembra v Šentja-kobskem prosvetnem društvu od pol 11. ure naprej.

Ij Slovenska Marijina kongregacija. V po-nedeljek, dne 23. decembra redni tedenski shod ob pol-8. uri zvečer v kongregacijski ka-peli oo. jezuitov.

Ij V kapeli oo. jezuitov v nedeljo, dne 22. decembra ob 5. uri popoldne predmet propo-vede: Spiritistični sestanki.

Ij Ljubljanski bančni zavodi so z ozirom na božične praznike sklenili, imeti v torek, dne 24. t. m. blagajne in prostore ves dan za-prte, da kar se cenj občinstvo opozarja, v svrhu, da morebitne najne dispozicije da iz-vršiti še pred tem dnevom.

Ij Mesarska zadruga v Ljubljani je imela svoj redni letni občni zbor v sredo, dne 18. decembra 1918 v mali dvorani Mestnega do-ma. Poleg odobritve računskega zaključka je bila na dnevnem redu volitev načelstva za nadaljnjo dobo treh let. Ker je dosedanji na-čelnik Josip Kozak zopetno izvolitev odklo-nil, je bil izvoljen načelnikom Andrej Mar-čan, njegovim namestnikom pa Franc Črnivec, oba v Ljubljani.

Ij Nekoliko peska ali gramoza prosimo stanovalci na Poljanskem nasipu, sicer kmalu ne bomo mogli z doma ne domov vsled pre-obilega blata in luž. Usmili naj se nas magi-strat ali g. Reich ali — mraz. — Stanovalci na Poljanskem nasipu

Prosveta.

pr Leonova družba, Odbor je sklenil, da se z ozirom na veliko draginjo tiska in papirja letna članarina začasno nekoliko zviša, in sicer tako, da bodo člani za leto 1919 razen prejšnje članarine (6 K) plačali še draginjsko doklado 4 K; torej znaša članarina skupno z draginjsko doklado 10 K. Kljub temu zvišanju je cena naših publikacij izredno nizka; saj je samo »Čas« vreden nad 10 K.

Za leto 1918 prejmejo člani razen »Časa« še dve knjigi, namreč »Jezikoslov-ne spine« P. St. Škrabca in Bourgetov ro-man »Zmisel smrti«. Knjigi bosta razpo-slani po novem letu.

Za 1. 1919 bodo člani razen »Časa« prejeli: 1. Jezikoslovne spine P. St. Škrab-ca (IV. snopič), 2. Roman »Poslednja sod-ba«, spisal moderni češki pisatelj Baar.

Vse dosedanje člane prosimo, da nam ostanejo zvesti ter nam pridobijo mnogo novih članov.

Iz gledališke pisane. Danes zvečer ob 8. Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi-za C-abonement. V vlogi Jožefa Kantorja go-stuje Ignacij Borštnik. V nedeljo popoldne ob 2. se ponovi izvorna Spicarijeva otroška igra »Pogumni Tonček« za A-abonement. Zvečer opera »Prodana nevesta« izven abonementa. V ponedeljek, 23. dec. ob 8. zvečer Plan-quettova opereta »Cornevilski zvonovi« za B-abonement. V torek ostane gledališče za-prto. — V praznikih se pa izpremeni zadnji objavljani repertoar sledeče: v sredo, 25. dec. popoldne ob 2. se ponovi otroška igra »Pogumni Tonček« za B-abonement. Zvečer ope-ra »Prodana nevesta« izven abonementa. — V četrtek, 26. dec. popoldne ob 3. opereta »Michujevi hčerki« izven abonementa. Zvečer ob 8. Planquettova opereta »Cornevilski zvonovi« za C-abonement.

pr **Umetnostna razstava v paviljonu R. Jakopiča.** Vstopnina v nedeljo, dne 22. t. m. je namenjena za srbske sirote. Poleg že omenjenih na novo razstavljenih slik V. Pilona, P. Zmitka, M. Sternena, R. Jakopiča in Fr. Zupana je bilo te dni uvrščenih v raz-stavo še 6 pastelov Fr. Klemenčiča, ena oli-nata slika Fr. Tratnika in ena marmornata skulptura L. Dolinarja. Prodani sta bili sliki »Sestrici« od R. Jakopiča in »Obraz« od Fr. Tratnika.

pr **Neva knjiga: Spomin na Gosposvetsko polje.** Napisal dr. Valentin Rožič. — Celovec, 1914. Cena 80 vin. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — Knjižica obsega 24 strani. Dr. Rožič podaja v njej zgodovino nekdanje Ka-rantanije, nastanek zadrug in žup, vojvod, po-pis Gosposvetskega polja in tisti slavnostni obred umočenja knezov na Gosposvetskem polju. Pisatelj je zbral vse zgodovinske po-datke, ki se titejejo ustoličenja in poudaril posebno njegov demokratski pomen. Zato ima knjižica še posebno vrednost posebno sedaj, ko je prišel naš narod do svobode in demokratizma. Kakor se nam javlja v našem starem slovenskem pravu, v naši stari pravdi in katerega sijajni — v tedanji dobi brez pri-mera — izraz je slovesno ustoličenje vojvodov na Gosposvetskem polju. Knjižico naj ne naročajo samo, izobraževalna društva po vseh naših krajih, da se razširi med ljudstvom in tako med njim ostane kot lep spomin našega starega slovenskega demokratizma, ampak pred vsem tudi ravnateljstva srednjih, me-šarskih in ljudskih šol; ravnateljstva naj bi poskrbelja za to, da kupijo knjižico vsi dijaki in učenci, saj je lep pripomoček tudi v pouku slovensčine in zgodovine. Čisti dobiček je na-menjen za narodne potrebe koroških Sloven-cev. Sv. D.

Vestnik S. K. S. Z.

* **Slov. katol. izobr. društvo na Jesenicah** vprizori na dan Sv. Stefana v »Društvenem domu« Finžgarjeva »Divjega lovca«.

* **Zveza Orlov.** Voditeljski zbor »Zveze Orlov« in vaditeljski zbor »Šentpeterskega Orla« v Ljubljani imata skupno sejo v ponedel-jek dne 23. decembra ob 7. uri zvečer v Ka-toliški tiskarni v svoji sobi.

* **Šišensko prosvetno društvo** uljudno vabi vse društvene člane kakor tudi prijate-lje društva k društvenemu predavanju (preda-va dr. Lovro Pojačnik), ki bo v četrtek, dne 26. t. m. na sv. Stefana dan ob 3. uri popol-dne v bivših gostilniških prostorih hiše Favai poleg državnega koledvorja. Po predavanju se vrši občni zbor šišenskega prosvetnega dru-štva. Na belo nedeljo leta 1912. se je ustano-vilo to društvo ter si v par mesecih pridobilo čez 300 članov. Težak je bil začetek, velike so bile žrtve ali ob pogledu na uspehe ni bilo nikomur žal za žrtvovanje. Vojska nam je pre-kinila društveno delovanje. A sedaj, ko je uti-hnil bojni grom, ko so se može in fantje vrni-li v farno frančiškansko, naj se tudi pri nas obudi društveno življenje. Da ne bomo Šiškarji zadnji, vabimo vse člane in prijatelje, da se sigurno udeleže občnega zbora in pozneje vsa-ke naše prireditve. Odbor.

Narodna vlada.

36. seja Narodne vlade v Ljubljani z dne 18. decembra 1918.

Glade dogodka v Grabštajnu dne 15. t. m. je poslala koroška deželna vlada obširno iz-jazovno poročilo, v katerem vrača vso krivdo na jugoslovansko vojaštvo. Poverjeništvu za narodno obrambo bo stvar natančno preiskala, kar zahteva tudi skupna vlada v Belgradu. O zadevi je naznanjen tudi prihod parlamenterja iz Celovca.

Od 1. januarja 1919 naprej morajo vsi po-litični uradi, sodišča, državna pravdnštva, poštni uradi, uradi na železniških postajah, orožniške postaje, carinski uradi, štacijska po-veljstva, vojaške pisarne, občinski in župni uradi ter šolska ravnateljstva in vodstva na-ročiti Uradni list in ga plačati.

Na predlog izvršilnega odbora jugoslo-vanske soc. dem. stranke se imenuje v komi-sijo za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave na Kranjskem odvetnik dr. Milan Korun v Ljubljani, v revizijsko in kontrolno komisijo za revizijo poslovanja bivšega deželne-ga odbora kranjskega tajnik bolniške blagaj-ne Ivan Kocmur v Ljubljani, v nadzorstvo Kranjske deželne banke Melhijor Čobal, ravnatelj konsumnega društva v Zagorju ob Savi, v cenzorski svet Kranjske deželne banke urad-nik bolniške blagajne Viktor Zore.

Odvetnikoma dr. Frifolji in dr. Rybafu v Trstu se da pooblastilo, da se dogovarjata z okupacijsko oblastjo v Trstu glede izmenjave blaga med območjem Narodne vlade SHS v Ljubljani in zasedenim ozemljem. V Trstu je na razpolago jedlino olje, kava, čokolada, ka-ka, riž, petrolej, sol in milo; okupacijska ob-last je pripravljena, dovoliti izvoz proti kom-penzaciji v blagu, zlasti lesu in premogu. Iz-vozni družbi lesnih trgovcev »Savie« se dovoli izvoz iglastega lesa v okupacijsko ozemlje proti kompenzacijam in pod pogojem, da gre vsa kupčija preko Narodne vlade; trgovci od-stopijo italijansko valuto Narodni vladi, ki kupi v zameno imenovano blago. Kompenza-cijo določita sporazumno poverjeništvu za tr-govino in obrt in za prehrano.

Vsem aktivnim in upokojenim sloven-skim učiteljem in učiteljicam iz Goriške in Gradiške, ki bivajo v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani in niso nikjer zaposleni, se izplača begunska podpora, dokler se jim ne nakaže draginjska doklada.

Odstavita se višji obrtni nadzornik Ed-gar Astolfi in obrtni nadzornik Ludvig Aubell ter se stavita na razpolago Nemški Avstriji.

Obrtnim nadzornikom v VI. činovnem razredu se imenuje začasno inženir Anton Stebl.

V formalnem oziru se sklene, da izvršijo odslovitve uradnikov v smislu naredbe celo-kupne vlade z dne 16. decembra t. l. glede tu-gerodnih »uslužbenec« posamezni poverjeniki v svojih oddelkih sami, ne da bi predlagali odslovitve v skupni seji.

Območje obrtnega nadzorništva za Kranj-sko s sedežem v Ljubljani se raztegne na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani. Pri vseh obratih, ki stoje pod nadzor-stvom obrtnega nadzorništva v Ljubljani, je uvesti institucijo delavskih zaupnikov, s ka-terimi morajo biti obrtna nadzorništva v naj-ožjem stiku. O notranji uredbi institucije delavskih zaupnikov izde posebna naredba. Dr. Mihael Vošnjak piše iz Švice, da se tam nahaja 3000 slovenskih emigrantov dela.

ma v slabem gmotnem položaju, in prosí, da se jim da 2000 švicarskih frankov podpore Podpora se dovoli.

Poverjeništvu za kmetijstvo predlaga pri-merne korake, da se dobi zadostno število žrebcv, ki so potrebni za vzdrževanje konje-rev. Vsi plemenski žrebci so bili v avstrijski državi erarični in tvorijo sedaj del skupnega premoženja, ki se ima razdeliti potom likvi-dacije med države na ozemlju bivše monar-hije. Žrebci, ki so bili prej nastanjeni na Kranjskem, so sedaj deloma v Ormožu; ti se premeste v prihodnjih dneh na Selo pri Ljub-ljani. Žrebci za Slovensko Stajersko so v Gradcu; velik del žrebcv, zlasti lipicancev, se nahaja v Piseku in Kladrubih na Češkem. Prevzetev skupnih erarskih žrebcv (kakih 250) bi obremenila slovenski del države SHS z dobrima dvema milijonoma kron, dasi se ti žrebci vredni dvakrat toliko in jih na drug način sploh ni mogoče dobiti. Letni stroški za vzdrževanje konjereje v slovenskem ozemlju države SHS bi znašali pri varčnem gospodar-stvu približno en milijon kron. Narodna vlada odobri prevzetje erarskih žrebcv na račun skupne likvidacije avstrijske države proti svo-ječasnemu obračunu in dovoli denarne vsote, ki so potrebne za vodstvo vsega državnega žrebečarstva in za oskrbo in prehranitev držav-nih plemenskih žrebcv, ki naj preidejo čim-preje vsi polagama v zasebno oskrbo.

Narodna vlada je razpravljala o sredstvih, da se dvigne nivoju znanja našega dijštva, ki je med vojno zelo padel, in opozarja na po-trebo, da se vzame pouk povsod nemudoma s primerno energijo v roko in se polagama po-pravi zaostalost v vzgoji mladine. Stavili se so tozadevno konkretni predlogi, ki jih bo po-verjeništvu za uk in bogočastje po možnosti upoštevalo.

Aprovizacija.

a **Prodajalcem sladkorja se naroča, da odreže strankam od kart za mlo desne štiri odrezke, ki imajo številko 3, 4, 5 in 6.** Odrez-ki s štev. 1 in 2 naj se strankam vrnejo za nakup pralnih in čistilnih praškov.

a **Meso na rdeče izkaznice B.** Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v ponedeljek, dne 23. t. m. in v torek, dne 24. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: V ponedeljek, dne 23. t. m. popoldne od 1. do pol 2. ure štev. 1 do 200, od pol 2. do 2. ure štev. 201 do 400, od 2. do pol 3. ure štev. 401 do 600, od pol 3. do 3. ure štev. 601 do 800, od 3. do pol 4. ure štev. 801 do 1000, od pol 4. do 4. ure štev. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. ure štev. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. ure štev. 1401 do 1600. V torek, dne 24. t. m. popoldne od pol 8. do 8. ure štev. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. ure štev. 1801 do 2000, od pol 9. do 9. ure štev. 2001 do 2200, od 9. do pol 10. ure štev. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. ure štev. 2401 do konca.

a **Jabolka na rdeče izkaznice B.** Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo jabolka v ponedeljek, dne 23. t. m. in v torek, dne 24. t. m. v telovadnici l. državne gimnazije (na-sproti Na-odnega doma). Določeni je ta-le red: V ponedeljek, dne 23. t. m. popoldne od 8. do 9. ure štev. 1 do 250, od 9. do 10. ure štev. 251 do 500, od 10. do 11. ure štev. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. ure štev. 751 do 1000, od 3. do 4. ure popoldne štev. 1001 do 1250, od 4. do 5. ure štev. 1251 do 1500. V torek, dne 24. t. m. popoldne od 8. do 9. ure štev. 1501 do 1750, od 9. do 10. ure štev. 1751 do 2000, od 10. do 11. ure štev. 2001 do 2250, popoldne od 1. do 2. ure štev. 2251 do 2500, od 2. do 3. ure štev. 2501 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol kilograma jabolk, kg stane 2 kroni.

Boa, črna, okroglasta, se je zgubila v so-boto na Slavčevem koncertu v hotelu Union. Najditelj je po obličju znan in da se izogne sodniškemu zasledovanju, naj boo z lepa proti nagradi odda v upravnništvo tega lista. Izse-dovalec najditelja se istotalo dobro nagradi. Zebili se je, ali morebiti pomotoma vze v večini dvorani »Narodnega doma« črn, nov lakast pas. Prosi se poštenega najditelja, da ga odda na policijo.

Najlepše božično darilo je brez dvoma jugoslovanski skladni koledar.

Trunkova knjiga »Amerika in Ameri-kanci« velja vezana 16 K, ne 1 K 60 vin., ka-kor smo v četrtek pomotoma naznanili. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kmalu se prično mirovna pogajanja. Kot nekoliko pomožno sredstvo nam bo služil v in-formativnem oziru Freytagov narodnostni zemljevid. Zemljevid podaja razmeroma jako dobro sliko narodnostnega položaja bivše Av-stro-Ogrske. Velja 5 K 50 vin. — Istemu na-menu bo služil zelo dobro Hickmanov žepni atlant. Knjižica razpolaga z natančnimi zem-ljevidi in ima precej gradiva k dosedanjemu gospodarskemu in političnemu položaju. Sta-ne 10 K in se dobi v Katoliški knjigarni.

6 lapih rjuti se proda. Prekupovalci so izključeni. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 5192

Vuharico iščem, ki bi opravljala tudi druge lišna dela. Plača dobra. Dr. A. Kodre, Slovenska vas, p. Sta-rra cerkev pri Kofevju.

Katera gospodična ali mlada vdova s primernim premoženjem bi se hotela takoj poročiti s poštenim, toda vsled vojske popolno oboževanim 29 letnim fantom, ki je bil prej organist in je sedaj že osmo leto vojak. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko pod šifro: »Iz vuharice v zavet-je 5194« na upravo »Slovenca«.

Kuharica, snažna, pridna in poštena, se kuharico, sprejme poleg hišne v trgov-sko hišo v Ljubljani. Razumeti se mora razven dobre kuhne tudi na druga gospo-dinjska dela. Naslov pove upravo »Slo-venca« pod št. 5183, ako znamka zo-odgovor.

Gospodinja, vseskozi pošteno, zdravo, snažno, vajeno vseh hišnih opravil in tudi šivanja...

Proda se: meh, 60 kg žeblijev za kvedrovec, 100 kg solne kisline, 55 kg koprne vrvi...

Oprava za spalne sobe, in sicer ena iz orehovega, druga iz mehkega lesa, vsaka obstoječa iz 2 visokih omar, 2 postelji, 2 nočnih omaric...

Veleposestvo, lepo, moderno na Slovenskem, njem Gradcu na Spod. Štajerskem z gozdom, 30 oralov, primerno za mlekárstvo...

Pobožna dekla, strogo moralna, zdrava, članica kake katol. dekliške Marijine družbe...

Proda se »Marine Amanach 1916«, Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Ma 1916«.

Kot kuharica bi rada prišla h kakemu gospodu župniku pobožna gospa srednje starosti, Ponudbe na upravo lista pod št. 5172.

Hiša s pekarijo in velikim vrtom se proda. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod šifro »Bodočnost 5173«.

Salonska sukinja, zelo dobro ohranjena, na se proda, Ulica na grad št. 15.

Boben, velik, skoro popolno nov, se proda, Cena po dogovoru, Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5175, ako znamka priložena.

Kontoristinie, izvežbane, prvovrstne moči, proti dobri plači, se sprejmejo. Pogoji: brezhibno znanje slovenske in nemške korespondence in knjigovodstva...

Proda se: 2 železni peči, dobro ohranjeni, 1 nova medena krilna sesalica št. 3, 1 stenski hišak s pritliklinami za napeljavno vodo iz vodnjaka...

Kupim gosli, cele ali 3/4, cenejše vrste, Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gosli«.

Mladenič, star 25 let, želi stopiti v kako službo, primerno službo. Razume se tudi na ključavničarska dela. Ponudbe pod »Služba« na upravo »Slovenca«.

Vino ima v zalogi in nudi Ivan Ogrin, vinska veletrgovina, Laverca pri Ljubljani.

Ptičje krmo priporoča trgovina s se menom Sever & Komp. Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Jos. Petelinc, Ljubljana Sv. Petra nasip št. 7. Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in oja, ter drugega galanterijskega in modnega blaga...

Razglednice v veliki izbiri na debelo: božične, novoletne in druge priporoča trdka Lovro Demšar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 4725

Čevlje z lesenimi podplati vseh velikosti imamo v zalogi. Cenike pošiljamo zastonj, kot vzorec pa 1 par po postnem povzetju. Na zahtevo povzročujemo tudi več parov. Čevljarica zadruška iz Mirna, sedaj Vrbovec, pošta Mozirje, Štajersko.

Šivalne stroje, sukanec, prazne vreče, landauer, okoli tri vagonne hrastovih, orehovih in jesenovih plohov proda L. Rebolj v Kranju.

Kontoristinija, samostojna moč, zmožna knjigovodstva, korespondence, tesnospisja, slovenskega in nemškega jezika se sprejme takoj pri trdki Gorčičar & Leskovšek v Celju.

Priljučna darila za božič, fine perziške preproge, zastori in mizna pogrinjala pri trdki Benedikt & Co. Ljubljana, Prešernova ulica. 5076

Bukovo oltje se prodaja vsak dan pop. od 1-4 ure pri gostilni Kramer, na dvorišču, Glince. Cena 95 v. za kg. Prodaja trdka A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15. Ponudim milo za pranje, milo »Dob«, ciklorijo, čaj, padriko, sveče, kisovo kislino, razne esence, vermut-vino, sladko, sadni mošt. Proda se tudi nad 100 hektolitrov hrastovih sodov. 5025

Potnika, prvovrstnega, išče za takoj za celotno Slovenijo. Ponudbe z navedbo do sedanjega praktičnega službovanja, referencami in spričevali naj se pošiljajo na zavod za oglaševanje J. Blockner, Zagreb 1, 78 pod šifro »Potnik«.

Gospodar za posestvo na Dolenjskem s 50 orali poljedelske zemlje se išče. Znanost vseh strok poljedelstva, živinoreje, vinarstva in kletarstva se zahteva. Oženjen, katerih žena bi tudi kuhala za posle, imajo prednost. Pri popolnoma prostem stanovanju primerno plačilo po dogovoru. Zglasiti se je s prepisom spričeval do sedanjega službovanja pri Otomar Bambergu v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16.

Strojniki išče službe, najraje s tramvajem in kurjavo. Naslov pove uprava lista pod št. 5137.

Čajkovsky „Onjejin“ se kupi ali zamenja za živila. Naslov kupca pove uprava »Slovenca« pod št. 5131

Dekle z dežele bi rada šla v kako boljše gostilno, da bi se privadila tudi v kuhni. Nastop po Novem letu. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 5145.

Gostilno s trgovino vzamem v najem na Dolenjskem, najraje ob železn. progi, kje v bližini Buharceev. Event. ponudniki naj se prijavijo na naslov: Kos pri g. N. Adamitsch, Spod. Šiška, Nova ulica 228/1.

Kuharica v starosti 30-40 let, ki zna dobro kuhati, se sprejme takoj proti dobri plači. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 5166, ako znamka za odgovor.

Oprema za malega konjiča (ponija), popolna, se kupi, kakor tudi najraje zapravljivček. Ponudbe se prosijo na naslov: Josip Zidar, Ljubljana, Dunajska c. 31.

Počevinarje posejati za 4-5 kg vseprilne, bine, pocinjene, primerne za med ali mast, po K 450 za komad razpošilje od 4 kom. naprej po povzetju Franc Oblak, Sv. Gregor, p. Orinek, Dolenjsko.

Razpis.

V službenem področju oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani se razpisuje služba

vodje odseka za veterinarstvo

Pravilno kolekovane in opremljene prošnje naj se vložijo do

1. januarja 1919

pri podpisanim predsedništvu.

LJUBLJANA, 20. decembra 1918.

Predsedništvo oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Poverjenik: A. KALAN, l. r.

Razpis.

V službenem področju oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani, se razpisuje služba

strokovnega in upravnega vodje vsega žrebarstva v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani!

s sedežem in prostim stanovanjem v žrebarni na Selu pod Ljubljano in s prejemki tistega činovnega razreda, ki so primerni sposobnosti imenovanega. Sprejme se le teoretično in praktično v konjarstvu naobražena in v tozadevnih poslih praktično izvežbana oseba, ki dobro pozna konjerejske razmere v slovenskem ozemlju.

Pravilno kolekovane in opremljene prošnje z življenjepisom naj se vložijo do

1. januarja 1919

pri podpisanim predsedništvu.

Ljubljana, dne 20. decembra 1918.

Predsedništvo oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Poverjenik: AND. KALAN l. r.

Razpis.

Na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je namestiti

ravnatelja

s prejemki, ki se bodo uredili po dogovoru in po kvalifikaciji, dalje s prostim stanovanjem in s pravico do napredovanja.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z dokazili o dovršenih splošnih in kmetijskih študijah, o do sedanjem službovanju, o učni usposobljenosti, o starosti, državljanstvu in o jezikovnem znanju, naj se vložijo do

15. januarja 1919

pri Narodni vladi SHS, oddelku za kmetijstvo.

Ljubljana, dne 20. decembra 1918.

Predsedništvo oddelka za kmetijstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Poverjenik za kmetijstvo: A. Kalan l. r.

NAZNANILO.

Stavbeno podjetje JAKOB ACETTO Tabor 2

naznanja tem potom, da se je povrnili nje stavbeni zastopnik Avguštin Acetto iz vojne ter nadalje v popolnem obsegu izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela.

Priporoča se slav. občinstvu, častiti duhovščini, javnim korporacijam itd. za nadaljno naklonjenost in zaupanje. Tehn. pisarna za izvrševanje vsakovrstnih šid, načrtov, projektov, proračunov itd. se nahaja na Tabor 2.

Naročila se sprejemajo tudi v Sodni ul. št. 4, I. nadstropje.

Solidna in točna postrežba. 5191

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremili v tako obilnem številu mojega so-proga, gospoda Ivana Tuška k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, sl. pevskega društvu za lepe žalostinke, sl. gasilnim društvom iz Skofje Loke, Zabnice in Stare Loke. Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj! 5186 Stara Loča, 21. dec. 1918. Marija Tušek in sorodniki.

Razprodaja plemene živine. Na deželnih pristavah v Medvodah se bo razprodalo 150 dragocenih krav enobarvnega švicarskega plemena. Kupci naj se zglase pri oskrbništvu do konca letošnjega leta v Medvodah. Vlak vozi v Medvode iz Ljubljane pred 7. uro zjutraj. 5176

Zahvala. Spolnujem tem potom svojo prijeto dolžnost ter se najiskrenejše zahvaljujem vsem onim mnogobrojnim prijateljem in znancem, kateri so me s svojimi cenjenimi voščili počastili o priliki mojega 40 letnega službenega jubileja pri veletrgovini I. C. Mayer. Osebita izrekam svojo prisrčno zahvalo sedanjima lastnikoma trdke, prebлагородnima gospodoma Emerih Mayer in Anton Szalay, vsem svojim vcelemenim koleginjam in kolegom za »zelo laskave in odkrite čestitke kakor tudi za prekrasna in dragocena jubilejna darila. Z velespoštovanjem Franjo Mulaček, poslovodja veletrg. I. C. Mayer v Ljubljani.

ČEVLJI z gumijastimi podplati mi podpiati so zopet, in ker so sirovinje pošle, ZADNIKERAT na zalogi. Cena za moške K 85, za ženske K 73. ZALOGA ČEVLJEV »PEKO« Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg. Naročila po pošti se ne izvršujejo.

Javna dražba piva. V pivovarni »UNION« se bo po naročilu Narodne vlade vršila 23. decembra 1918 ob 10. uri dop. javna dražba dveh vagonov (100, oziroma 90 sodčkov) po mestnem magistratu zaseženega, v Trst namenjenega ogrskega piva. Reflektanti se vabijo. Mestni magistrat Ljubljanski, dne 20. decembra 1918.

CERAR FRANJO, tovarna slamnatih izdelkov v STOBU PRI DOMZALAH, se priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu za obila naročila različnih SLAMNATIH SOLNOV SLAMNATIH TORBIC (cekarjev) PREDPRAZNIKOV itd. 2690

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvečja in pogrebnih potreščin Anton Z. Flužgar VARAŽDIN (HRVATSKO) dobavlja samo na debelo: umetno cvečje, nagrobne vence, okraske, nože in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d. Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

ŠERPE svilnate (sanžan) RUTE volnene in žametaste od 40K dalje najprimernejša darila za božič in novo leto

Volneno blago za ženske oblike in bluže, kamrik za predpasnike Ni papirnato, ampak pravo blago! Manufakturna in konfekcijska trgovina S. Kosér, Ljubljana, Kolodvor. ul. 24.

darila za božič in novo leto

Volneno blago za ženske oblike in bluže, kamrik za predpasnike Ni papirnato, ampak pravo blago! Manufakturna in konfekcijska trgovina S. Kosér, Ljubljana, Kolodvor. ul. 24.

ZA KROJAČE! Krojni vzorci za moška oblačila v naravni velikosti se dobijo pri A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ulica 7, I. nadstropje.

Mestna hranilnica v Kamniku razpisuje stalno III. uradnika. Prosilci z lepo pisavo, ki so v hranilniški stroki popolnoma izvežbani, naj vložijo svoje s prilogami opremljene prošnje do 25. grudnia 1918 pri podpisanim ravnateljstvu. Plača po dogovoru. Ravnateljstvo.

Mestna hranilnica v Kamniku razpisuje stalno III. uradnika. Prosilci z lepo pisavo, ki so v hranilniški stroki popolnoma izvežbani, naj vložijo svoje s prilogami opremljene prošnje do 25. grudnia 1918 pri podpisanim ravnateljstvu. Plača po dogovoru. Ravnateljstvo.

Mestna hranilnica v Kamniku razpisuje stalno III. uradnika. Prosilci z lepo pisavo, ki so v hranilniški stroki popolnoma izvežbani, naj vložijo svoje s prilogami opremljene prošnje do 25. grudnia 1918 pri podpisanim ravnateljstvu. Plača po dogovoru. Ravnateljstvo.

Večja množina karbida se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17. 5189

Stare damske klobuke sprejema v popravilo in tudi nove na nove oblike prenaredi FRANC CERAR, tovarna slamnikov v STOBU, pošta Domžale pri Ljubljani. - Cene primerno nizke. točna postrežba. 3715

Naročajte urina kavin nadomestek pri proizvajalcu J. GIGOVIC, Nova Gradiška, Slavonija. Pošilja nad 5 kg. Denar naprej ali 50% naplačila.

Naznanilo in priporočilo. Vljudno naznanjam, da sem se vrnil od vojakov in zopet izvršujem svojo obrt ter se slav. občinstvu priporočam. FRANC BEDINA, dimnikarski mojster v Kranju št. 6.

Filialista, ki razpolaga z jamčevino ali garancijo, išče za podružnico v Ljubljani Prva slavenska tvornica suhomesnate robe in masti Jovo Gigović, Nova Gradiška, Slavonija. 5161

Dražbeni oklic. V pondeljek dne 23. t. m. se bo prodajalo v Šmartnem ob Savi (občina Moste) na javni dražbi 14 lesenih barak. Kupnino bo položiti takoj v gotovini. Začetek dražbe ob 9. uri zjutraj. Kpmisija se snide ob 9/9. uro v Šmartnem pri barakah. V Ljubljani, dne 17. grudnia 1918. Po nalogu pov. za j. d. in obrt: Jelenc, stotnik. 5157

Stambilije vseh vrst za urade, društva, trgovce itd. Anton Cerne, gravir in izdelovatelj kavšuk-stambilijev Ljubljana, Duorni trg 1.

Cas je že sedaj, da si nabavite pravočasno kot najbolj primerno božično darilo. Še pravo izvrstno dišeče toiletno mijo vseh vrst pri firmi Milan Hočevar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.

Kranjska deželna podružnica n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n., sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških do, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja. - Javen zavod. - Absolutna varnost. - Nizke premije. - Prospekti zastonj in poštne prosto. - Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

P. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno priporočamo svojo izbrano zalogo najfinejših čevljev za dame in gospode. 4978 Strogo solidno in trpežno blago. Vse oblike in barve. Najelegantnejša izvršba. Cene zmerne. Postrežba točna. Trdka I. BIAS, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16 (v bližini hotela UNION in sodne palače).

2. RAZRED. XI. RAZREDNA LOTERIJA. Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele: K 300.000 in K 100.000 glavni dobiček: št. 10202, izžreban dne 16. oktobra 1915, IV. lot. št. 88805, izžreban dne 11. oktobra 1917, VII. lot. K 60.000 št. 34.155 in št. 60.606 K 10.000 št. 7788 in št. 130.169 K 30.000 št. 68.435 K 5.000 št. 63.425 mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko dobitkov po 200 K. Izplačali smo na dobitkih za K 1.582.040. Prihodnje žrebanje bo 14. in 16. januarja 1919. Izžrebalo se bo 4000 dobitkov v skup. znesku K 740.600. - Srečke prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, kot poslovnica razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici. Cena srečke: 1/1 K 80, 1/2 K 40, 1/4 K 20, 1/8 K 10. Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno! Dobitki plačljivi takoj in brez odbitka!

ZA BOŽIČ IN NOVO LETO priporoča fotografske umetniške slike A. BERTHOLD, fotografski umetniški zavod LJUBLJANA, SODNA ULICA 13.

Zastonj dobi vsak na željo moj cenik ozlatinski, srebrnini in godalih. Violine po K 40, 45, 55 in višje. Dobre harmonike K 45, 60, 80, dvovrstne dunajske harmonike K 120, 140, trivrstne K 300, 400 in višje. Zamenjena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu razpošiljalnica Jan Konrad, Brüx 1995, c. in kr. dvorni založnik, Češko.

Proda se po znižanih cenah: firne, terpentini, lak in raznovrstne oljate barve. I. Kolar, Židovska steza 2/III. Ljubljana. 5158

Čevlji »PEKO« najboljša kakovostise zopet dobe, po dnevnih cenah, v zalogi tovarne čevljev 4871 Peter Kozina & Co. v Ljubljani (na Bregu). Pismena naročila se vsled sedanjih razmer ne izvršujejo, ter se priporoča osebni nakup.

Universalni mlin za dišave (zakonito zavarov.) Moj Universal-ročni mlin je izobren za mletje moka, dišave, sladkorja, kave, ovsena riža, orehov i. t. d. Ta mali ročni mlin se je tekom vojske izobren obnesel in se lahko porablja za vsako vrsto mletvega izdelka. Teža okoli 1 kg. Cena K 24.- Universal-mlin za meso K 60.- Mlin za drobljenje kosti K 320.- Pošilja se z Dunaja proti predplačilu zneska po generalnem zastopstvu Maks Köhnel, Dunaj 1V. Margaretenstr. 37. odd. 32 Prospekt zastonj.